

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

1.Fkf.267/2023/52.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2024. év április hó 4. napján tartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta és 2024. április 16. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t :

Az emberölés bűntette miatt terhelt1 és társai ellen indult büntetőügyben a Budapest Környéki Törvényszék 20.Fk.26/2023/4. számú ítéletét terhelt1 I. r., terhelt 2 és terhelt 4 vádlottal szemben, és a Budapest Környéki Törvényszék – helyesen – 20.Fk.58/2022/123. számú ítéletét fk. terhelt 5 V. r. vádlottal szemben megváltoztatja.

terhelt 4 vádlott terhére megállapított társtettesként elkövetett rablás bűntettét bűnsegédként elkövetett emberölés bűntettének [Btk. 160.§ (1) bekezdés és (2) bekezdés b) és d) pont)] minősíti.

terhelt 4 vádlott szabadságvesztés büntetésének és közügyektől eltiltás mellékbüntetésének tartamát 8 - 8 (nyolc-nyolc) évre súlyosítja.

terhelt 4 vádlott szabadságvesztés büntetésének végrehajtási fokozata fegyház.

terhelt 4 vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időre vonatkozó adatokat akként pontosítja, hogy terhelt 4 vádlott 2020. január 13. napjától 2020. január 14. napjáig őrizetben, majd 2020. január 15. napjától 2022. február 24. napjáig letartóztatásban volt, 2023. február 4. napjától 2023. február 5. napjáig őrizetben volt, majd 2023. február 6. napjától ismétleten letartóztatásban lévő.

Fiatalkorú terhelt 5 V. r. vádlottat bűnösnek mondja ki társtettesként elkövetett emberölés bűntettében [Btk. 160.§ (1) bekezdés és (2) bekezdés b) és d) pont)].

Ezért öt 2 (kettő) évre próbára bocsátja.

A próbaidő tartama alatt az V. r. vádlott pártfogó felügyelet alatt áll.

A terhelt1 I. r., terhelt 2 és terhelt 4 vádlottal szemben a társtettesként elkövetett magánlaksértés bűntette [Btk. 221.§ (1) bekezdés és (2) bekezdés a) és d) pont] miatt indult büntetőeljárást megszünteti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéleteit terhelt I. r., terhelt 2, terhelt 4 és fk. terhelt 5 V. r. vádlottal szemben helybenhagyja.

terhelt 2 és terhelt 4 vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig letartóztatásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámítja.

A másodfokú eljárás során felmerült 150.712,- (százötvenezer-hétszáztizenkettő) forint bűnügyi költségből terhelt 2 42.672,- (negyvenkettőezer-hatszázhetvenkettő) forintot, terhelt 4 vádlott 42.000,- (negyvenkettőezer) forintot, fk. terhelt 5 V. r. vádlott 66.040,- (hatvanhatezer-negyven) forintot köteles az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen az ügyész fk. terhelt 5 V. r. vádlott vonatkozásában, illetve fk. terhelt 5 V. r. vádlott és védője fellebbezést jelenthet be.

I n d o k o l á s :

[1] A Pest Megyei Főügyészség a 2021. január 29. napján kelt Nf.40/2020. számú vádiratában terhelt I. r. vádlottat, mint többszörös visszaesőt, terhelt 2 és fiatalkorú terhelt 5 V. r. vádlottat társtettesként, terhelt 4 vádlottat bűnsegédként elkövetett a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) és d) pontjai szerint minősülő emberölés büntettével vádolta.

[2] A Budapest Környéki Törvényszék a 2021. november 18. napján kelt 20.Fk.13/2021/109-XV. számú végzésével az emberölés büntette miatt terhelt és társai ellen indult büntetőügyet felfüggesztette és a Btk. 16.§ és 105.§ alaptörvényességének megállapítására az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte.

[3] Az Alkotmánybíróság a 2022. október 4. napján kelt 25/2022. (X. 26.) AB határozatában a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 16.§ a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést elutasította, míg a 16.§ b)-i) pontja és a 105.§ alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést visszautasította.

[4] A Budapest Környéki Törvényszék a 2023. március 2. napján hozott 20.Fk.58/2022/115-I. számú végzésével a fiatalkorú terhelt 5 V. r. vádlott elleni büntetőügyet a felnőttkorú terhelt I. r., terhelt 2, terhelt 3.r. és terhelt 4 vádlottak elleni büntetőügytől elkülönítette.

[5] A Budapest Környéki Törvényszék a 2023. március 22. napján kelt 20.Fk.58/2022/122. számú ítéletével fiatalkorú terhelt 5 V. r. vádlottat az ellene a Btk. 160.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) és d) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett emberölés büntette miatt emelt vád alól a Be. 566.§ (1) bekezdés d) pontjának I. fordulója – a vádlott büntethetőségét kizáró ok - alapján felmentette.

[6] Megállapította továbbá, hogy az V. r. vádlott terhén felmerült 406.150,- forint bűnügyi költséget az állam viseli.

[7] A törvényszék 20.Fk.58/2022/122. számú ítélete ellen a tárgyaláson jelen volt ügyész jelentett be fellebbezést az V. r. vádlott terhére felmentése miatt, bűnösségének a vád szerint történő megállapítása és vele szemben javítóintézeti nevelés kiszabása érdekében.

[8] Az V. r. vádlott és védője az elsőfokú ítéletet tudomásul vette.

[9] A Budapest Környéki Törvényszék a 2023. április 28. napján kihirdetett 20.Fk.26/2023/4. számú ítéletével terhelt I. r. és terhelt 2at bűnösnek mondta ki a Btk. 160.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) és d) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett emberölés büntetében.

[10] Ezért terhelt I. r. vádlottat, mint többszörös visszaesőt 20 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy az I. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A kiszabott szabadságvesztésbe az I. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt beszámítani rendelte.

[11] terhelt 2at 16 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a II. r. vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, és a kiszabott szabadságvesztésbe a II. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt beszámítani rendelte.

[12] terhelt 4 vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 365.§ (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett rablás büntetében. Ezért őt 5 év börtön fokozatú szabadságvesztésre és 6 évi közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a IV. r. vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, és a kiszabott szabadságvesztésbe a IV. r. vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt beszámítani rendelte.

[13] A bűnjelek lefoglalását megszüntette és azok egy részének megsemmisítését, másik részének a vádlottak részére kiadását rendelte el, míg az adathordozók esetében a lefoglalás megszüntetését követően az iratok közt kezeléséről rendelkezett. Meghatározta továbbá, hogy a vádlottakat terhelő bünyügyi költség összegét azzal, hogy a bünyügyi költségből 395.835,- forint az állam terhén marad.

[14] A törvényszék 20.Fk.26/2023/4. számú ítélete ellen az ügyész jelentett be fellebbezést az I. r., II. r. és IV. r. vádlott terhére, az I. r. és II. r. vádlott esetében a velük szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés súlyosítása, míg a IV. r. vádlott vonatkozásában a vádirat szerinti életellenes bűncselekmény miatti minősítés megállapítása céljából, valamint súlyosabb szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás kiszabása érdekében.

[15] Az ítélet kihirdetését követően a II. r. vádlott és védője az elsőfokú ítélet megalapozatlansága miatt és felmentésért, a IV. r. vádlott és védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan a büntetés enyhítéséért jelentettek be fellebbezést. Az I. r. vádlott és védője a nyilatkozattételre három munkanapot tartottak fenn, majd az I. r. vádlott védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan téves minősítés miatt fellebbezett.

[16] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.489/2023/3. számú átiratában a 20.Fk.58/2022/122. számú ítélet elleni ügyészi fellebbezést fenntartotta.

[17] Megállapította, hogy az elsőfokú ítéletben kifejtettekkel ellentétben a másodfokú felülbírálat terjedelme az ügyészi fellebbezés irányultságára figyelemmel teljes körű.

[18] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat betartotta, olyan eljárási szabályt nem sértett, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezné.

[19] Az elsőfokú bíróság ítéletében maga is rögzítette, hogy az V. r. vádlott családi körülményeire nem tett megállapításokat, mert aktualizált környezettanulmány nem állt rendelkezésre, mivel az eljárás során a fiatalkorú vádlott tartózkodási helyét megváltoztatta. Nem elfogadható azonban az elsőfokú bíróság érvelése, amely szerint azért nem szerzett be újabb környezettanulmányt, mert ez az eljárás indokolatlan elhúzódását eredményezte volna. Mivel a fiatalkorú vádlott körülményeiben változás következett be, és a nyomozati szakban beszerzett környezettanulmány elkészítése óta több, mint két év eltelt, ezért a Be. 683.§ (1) bekezdés a) pontja és a (4) bekezdése alapján a törvényszéknek szükséges lett volna újabb környezettanulmány készíttetése. A másodfokú eljárásban ez a relatív szabálysértés új környezettanulmány beszerzésével korrigálható.

[20] A vádhatóság meglátása szerint a törvényszék az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, az alapügyben teljes körű bizonyítást folytatott le, azok eredményét az eljárás elkülönítését követően újra ismertette. A bíróság által mérlegeléssel megállapított történeti tényállás összhangban áll a bíróság által elfogadott és a tényállás alapjául szolgáló bizonyítékokkal.

[21] Iratellenesnek minősítette azonban a fellebbviteli főügyészség az elsőfokú bíróságnak az V. r. vádlott személyi körülményeiben tett azon megállapítását, hogy a vádlott sem az elkövetéskor, sem az elbíráláskor nem szenvedett tudatzavarban, elmebetegségben, értelmi fogyatékosságban, szellemi leépülésben és személyiségzavarban, így képes volt cselekménye társadalomra veszélyességének felismerésére és az ennek megfelelő cselekedésre. A nyomozati szakban beszerzett egyesített igazságügyi elmeszakértő és gyermekpszichológiai szakértői vélemény a bíróság által tett megállapításokat nem tartalmazta. A nyomozó hatóság részéről a szakértőknek feltett kérdések szakszerűtlenül lettek megfogalmazva, így a szakértői vélemény azt rögzítette, hogy az V. r. vádlott még, mint gyanúsított rendelkezett a vallomás tételéhez és következményei előrelátásához szükséges belátási képességgel. A nyomozó hatóság által feltett kérdésre a szakvélemény azt is rögzítette, hogy a gyanúsított nem szenved az elmeműködés kóros állapotában és nem tárthatók fel olyan mentális eltérések nála, amelyek korlátoznák vagy kizárnák a vallomás tételéhez szükséges belátási képességet.

[22] Iratellenes és felderítetlen a törvényszék azon ténymegállapítása is, hogy az V. r. vádlott belátási képességgel a tényállásban írt bűncselekmény elkövetésekor nem rendelkezett.

[23] A belátási képesség vizsgálata a bíróság feladata, azonban a vizsgálatba szakértőket kell bevonnia. A szakértőknek először abban a kérdésben kell döntenie, hogy a fiatalkorú beszámítható-e, ha igen, a belátási képességről is véleményt ad. A belátási képesség vizsgálatához a fiatalkorú klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológiai vizsgálatát is el kell végezni. Jelen ügyben a helytelen kérdések feltételére tekintettel az igazságügyi pszichiátriai szakértő az V. r. vádlott belátási képességét nem a bűncselekmény elkövetéskori időpontjára vizsgálta, a szakvélemény csak arra terjedt ki, hogy a gyanúsított vallomásának megtételéhez rendelkezett belátási képességgel. A szakértők nem az elkövetés időpontjára, hanem a vallomástétel, illetve a vizsgálat időpontjára vonatkozóan nyilatkoztak az elmeműködésének a kizárásáról is.

[24] Az elsőfokú bíróság az ügyben eljáró igazságügyi elmeszakértőket nem hallgatta meg, őket nem hívta fel szakvéleményük kiegészítésére, ellenben önállóan hallgatta meg a pszichológus szakértőt, aki azonban nem rendelkezett kompetenciával arra, hogy az V. r. vádlott belátási képességéről nyilatkozzon, amit jelzett is az elsőfokú bíróság felé.

[25] Az elsőfokú ítélet személyi része és az indokolás része, valamint a belátási képesség kérdésének felderítetlensége a másodfokú eljárásban kiküszöbölhető, tárgyalás tartásával indokolt meghallgatni az igazságügyi elmeorvos szakértőket, illetve a pszichológus szakértőt arra nézve, hogy az V. r. vádlott a bűncselekmény elkövetésekor beszámítható-e, illetve, ha igen, rendelkezett-e belátási képességgel. Ha a fiataalkorú vádlott rendelkezett a bűncselekmény elkövetésekor belátási képességgel, akkor a vád tárgyává tett bűncselekmény miatt felelősségre vonható, ha pedig nem bírt belátási képességgel, akkor a büntethetőségét a Btk. 15.§ a) pontja és a 16.§ kizárja.

[26] A vádhatóság indítványozta az V. rendű vádlott elleni büntetőügy egyesítését a 20.Fkf.26/2023/4. számú ítélet elleni fellebbezés folytán folyamatban lévő büntetőügyhöz.

[27] Indítványozta továbbá, hogy a másodfokú eljárásban az ítéltábla tartson tárgyalást, melyen hallgassa meg az igazságügyi elmeorvos-szakértőket és az igazságügyi pszichológus szakértőt annak érdekében, hogy a szakértők foglaljanak állást abban, hogy a bűncselekmény elkövetésekor az V. r. vádlott bírt-e belátási képességgel. Egyéb indítványait a tárgyalás eredményének ismeretében a perbeszédben kívánta előterjeszteni.

[28] A Pest Vármegyei Főügyészség Gyermek és Fiataalkorúak Bűnügyeinek Önálló Csoportja Fk.40/2020/85. számú átiratában a törvényszék 20.Fkf.26/2023/4. számú ítélete elleni írásbeli fellebbezésében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság tévedett, amikor terhelt 4 vádlott cselekvőségét nem bűnsegédként elkövetett kétszeresen minősülő emberölés büntették, hanem rablás büntették minősítette.

[29] A IV. r. vádlott végig jelen volt a sértett értékeinek megszerzésére irányuló előzetes megbeszélésnél, a bűncselekmény során végig együtt volt társaival, így azonnal tudomást szerzett társai szándékának időközben bekövetkezett változásáról, arról társait nem beszélte le, őket a cselekményük véghezvitelében meg sem próbálta megakadályozni. A sértett bántalmazásáról tudott, illetve azon jelen is volt, és bár abban tevőlegesen nem vett részt, az értékek utáni kutatásban, majd azok eltulajdonításában már igen. Így jelenléte az ölés során a társai számára mindenképpen szándékerősítőleg hatott, mivel nyilvánvaló volt számukra, hogy a sértett értékeinek felkutatásában ő is segíteni fog. A bűnsegédi magatartás büntetőjogi felelősségének megállapításának nem feltétele, hogy már előzetesen is szándékerősítő hatást fejtsen ki, elegendő, ha az ölési cselekmény megvalósítása közben biztosítja támogatásáról az elkövetőket. Még ha a IV. r. vádlott – védekezését elfogadva - előzetesen nem is tudott társai ölési szándékáról, de felismeri, hogy társai ölési szándékkal cselekszenek, ennek ellenére a helyszínen marad, majd az értékek elvételében segítőkész, az emberölés pszichikai bűnsegédévé válik.

[30] Az ügyészség szerint a törvényszék az ítélet indokolásában felsorolta az enyhítő és súlyosító körülményeket, azonban nem vette kellően figyelembe a vádlottak személyében rejlő jelentős társadalomra veszélyességet. Az I. r. és II. r. vádlott büntetett előéletű, az I. r. vádlott sokszor volt büntetve, többszörös visszaesőnek minősül, és a vádbeli bűncselekmény elkövetése után újabb szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményt követett el, amely miatt jogerősen elítélték. Az I. r. és II. r. vádlott vonatkozásában külön súlyosító körülmény az ismeretlen fokú alkoholos befolyásoltság alatti kitartó, elvetemült, a sértettet emberi méltóságában mélyen megalázó, az emberi mivoltukból kivetkőzve történő elkövetés, illetve esetükben fokozottan tartani kell újabb élet vagy testi épség elleni bűncselekmény elkövetésétől. terheltl I.r. vádlott erőszakosságából következően különösen veszélyes bűnöző, határozottan irányító személy, aki arrogáns fellépésével és magatartásával vette rá társait bűncselekmények elkövetésére. További súlyosító körülmény, hogy mindhárom vádlottat szökésük után csak elfogatóparancs útján sikerült elfogni. Enyhítő körülmény kizárólag a

jelentős időmúlás, kisebb mértékben a részbeni ténybeli beismerés, míg a IV. r. vádlottnál a büntetlen előélete és a bűnsegédi magatartása.

[31] Az ügyészség azzal érvelt, hogy nem indokolt a büntetésnek a kiszabható ítélettől ilyen fokban enyhébb megállapítása, mivel a vádlottak vonatkozásában – személyi körülményeikre tekintettel – semmilyen különös méltánylást érdemlő ok nem merült fel. A törvényszék nem vette figyelembe további súlyosító körülményként, hogy a személy elleni erőszakos bűncselekmények mind Pest vármegyében, mind országos viszonylatban jelentős számban fordulnak elő, ezért még indokoltabb, hogy hatóságok teljes szigorral lépjenek fel az ilyen különösen durva jogsértő magatartások visszaszorítása érdekében. Az elsőfokon kiszabott büntetésnél súlyosabb büntetés jobban szolgálja a büntetési alapelvek általános és különös céljait, különösen arra figyelemmel, hogy az I. r. vádlottnál eddig kiszabott büntetései nem érték el a kívánt büntetőpolitikai céljukat. A vádlottak által elkövetett bűncselekmény tárgyi súlyához, illetve a vádlottak személyiségében fennálló igen jelentős társadalomra veszélyességhez jobban igazodva a vádlottak cselekményével súlyosabb büntetés áll arányban.

[32] Ezért indítványozta, hogy az ítéltábla a törvényszék ítéletét változtassa meg, terhelte 4 vádlott vonatkozásában a vádirati minősítéssel egyezően állapítsa meg a terhére rótt bűncselekmény elkövetését. Erre és az ítélet belső arányosságára tekintettel az I. r., II. r., és IV.r. vádlottal szemben a főbüntetések tartamát emelje fel, amit a Btk. 37.§ (3) bekezdés a) pont ad) alpontja alapján fegyházban rendelje végrehajtani, és ítélje őket azokhoz igazodó mértékű közügyektől eltiltás mellékbüntetésre. Egyebekben az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

[33] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.271/2021/51. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta, ellenben az I. r., II. r. és IV. r. vádlottak és védőik fellebbezését nem tartotta alaposnak.

[34] Kifejtette, hogy a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján a felülbírálat terjedelme teljes körű, és a fellebbezések elbírálása a Be. 600.§ (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel tárgyaláson történhet, melyen az ügyész részvétele kötelező.

[35] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat betartotta, olyan eljárási szabályt nem sértett, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezné. A törvényszék a fiatalkorú vádlottra tekintettel tanácsban járt el, melynek két ülnök tagja pedagógus foglalkozású volt.

[36] A törvényszék az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, széles körű bizonyítást lefolytatva a lényeges bizonyítékokat beszerezte, azokat értékelve mérlegeléssel állapította meg a tényállást, mely mentes a Be. 590.§ (1) és (2) bekezdésében írt megalapozatlansági okoktól, ezért a felülbírálatra alkalmas.

[37] Meglátása szerint a törvényszék indokolási kötelezettségének is eleget tett, az ügy megítélése szempontjából lényeges bizonyítékokat egyenként és egymással összevetve értékelte. Széleskörű személyi bizonyítást folytatott le az előzményi adatokra a vádlottak és a sértett vonatkozásában, illetve a bizonyítás anyagává tette a szemléről és kutatásokról készült jegyzőkönyveket. A törvényszék logikus magyarázatát adta annak is, hogy a tényállást miért alapította a III. r. és IV. r. vádlott beismerő vallomására, az igazságügyi orvos-, genetikai és elmeszakértői véleményekre, valamint az ismertetett okirati bizonyítékokra. Helytállóan megindokolta továbbá azt is, hogy miért utasította el az előterjesztett bizonyítási indítványt.

[38] A tényállás megállapítása, valamint a bizonyítékok értékelése az elsőfokú bíróság joga és kötelessége, így a releváns bizonyítékok újraértékelése útján az elsőfokú bíróság által

megállapított tényállás felülmérlegelésére és ezen keresztül a vádlottak felmentésére irányuló védelmi fellebbezések a másodfokú eljárásban nem vezethetnek eredményre.

[39] A tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett az I. r. vádlott tudattartalmára, szándékára és bűnösségére, és törvényesen minősítette cselekményét emberölés büntette minősített esetének a 3/2013. BJE-ben foglaltakkal egyezően.

[40] A II. r. vádlott élet elleni cselekményét is törvényesen minősítette az elsőfokú bíróság, tévedett azonban a II. r. vádlott tudattartalmának és szándékának vizsgálata során, amikor azt állapította meg, hogy a II. r. vádlott nem egyenes, hanem eshetőleges szándékkal követte el a bűncselekményt. A tényállás alapján megállapítható, hogy a rablást elkövetni szándékozó vádlottak szándéka irányt váltott, mivel a sértett pénzét nem sikerült megszerezniük, ezért az erőszakos vagyon elleni bűncselekmény az emberölés büntettének minősített megvalósításában manifesztálódott. Amikor a sértettet ért bántalmazás nem vezetett eredményre a sértett pénzének megszerzése érdekében, a vádlottak szándéka emiatt érzett indulataik hatására átváltott a sértett megölésére, kívánták a sértett halálának bekövetkezését. A II. r. vádlott bekapcsolódott a sértettet ért bántalmazásba, életfontosságú testrészt, a sértett fejét támadta, asztalfiókkal többször megütötte, tányérokat, poharakat vágott a fejéhez, olyan eszközöket használt, amik alkalmasak voltak akár a halált okozó sérülés kiváltására is. A II. r. vádlott az I.r. és III. r. vádlottakkal szándékegységben bántalmazta a sértettet, halálának bekövetkezését kívánva.

[41] A vádhatóság álláspontja szerint a törvényszék a IV. r. vádlott cselekményét törvénysértően minősítette a vád szerinti élet elleni büntett helyett csoportosan elkövetett rablás büntettének. E körben kiemelte, hogy a bűnsegéd nem megvalósítja, hanem hozzájárul a tényállásszerű cselekményhez. A részesi szándék azzal a tettesi szándékkal mutat egyezőséget, amelyet kivált, vagy – ahogy jelen esetben is – amelynek végrehajtását erősíti. A részes korlátozhatja a bűncselekményben közreműködését, elhatárolhatja magát attól, így a IV. r. vádlott kivonhatta volna magát a cselekményből, de ilyen egyértelmű, a társai számára is felismerhető szándékot tükröző magatartást nem tanúsított. Ha a részes nem él a választás lehetőségével, akkor azzal kell számolnia, hogy akár csak folyamatos jelenléte olyanra bátorít, ami eredetileg nem állt szándékában. A IV. r. vádlott észlelte, hogy az I. r., II. r. és III. r. vádlott szándéka a sértett tulajdonának megszerzése érdekében alkalmazott erőszak eredménytelenségének hatására átfordult a sértett megölésére irányuló szándékká. A IV. r. vádlott ennek ellenére társaitól nem határolódott el, őket nem próbálta visszatartani, a helyszínt nem hagyta el, sőt, részt vett a sértett értékeinek felkutatásában. Mivel a IV. r. vádlott érzelmileg kötődött a III. r. vádlotthoz, és rajta keresztül az ő anyjához, a II. r. vádlotthoz, illetve annak párjához, az I. r. vádlotthoz, így az emberölési cselekményt nem kifogásoló, azzal hallgatólagosan egyetértő magatartása szándékerősítőleg hatott a vádlott-társaira.

[42] Erre figyelemmel a vádhatóság szerint a IV. r. vádlott bűnösségét a Btk. 160.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) és d) pontja szerint minősülő nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettében kell megállapítani, melyet bűnsegédként követett el.

[43] A főügyészség hivatkozott arra, hogy a tényállás részét képezi, hogy az I. r., a II. r., a III. r. és a IV. r. vádlott cselekményükkel a sértettnek a magánlakás sértetlenségéhez való jogát, a lakásának zavartalan használatához fűződő érdekét sértették, és a tényállások elemei utalnak a Btk. 221.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és d) pontjaira figyelemmel a (4) bekezdés szerint minősülő magánlaksértés minősített esetének megállapítására. Ezt a tényt az elsőfokú bíróság ítélete is rögzítette, de indokolása szerint ennek megállapítását azért mellőzte, mert az ügyészség nem juttatta kifejezésre a vádlottak e bűncselekmény miatti felelősségre vonására irányuló akaratát. E bírói érvelés azonban hibás, mert egységes a bírói

gyakorlat abban, hogy ha a vádirat tényállása tartalmazza a bűncselekmény megállapításának alapjául szolgáló tényeket, akkor ügyészi minősítés hiányában is a vádlott bűnösségét meg kell állapítani.

[44] A magánlaksértés büntette esetében a felelősség megállapításának előfeltétele azonban a Btk. 231.§ (2) bekezdése szerinti magánindítvány előterjesztése. Ennek előterjesztésére a sértett halála esetén a hozzátartozója jogosult.

[45] A nyomozás során tanúként hallgatták meg a sértett hozzátartozóit, az édesanyját és a lányát, de egyiküket sem tájékoztatták a magánindítvány előterjesztésének a lehetőségéről. Ezért nyilatkozatuk hiányában nem lehet állást foglalni abban, hogy a vádlottak e bűncselekmény miatt felelősségre vonhatók-e vagy sem. Ezt a hiányosságot a másodfokú eljárásban pótolni lehet.

[46] Ezért a Be. 600.§ (1) bekezdés b) pontja alapján megtartott tárgyaláson a sértett hozzátartozóját nyilatkoztatni kell arra, hogy az I. r., II. r., III. r. és IV. r. vádlottakkal szemben terjeszt-e elő a Btk. 31.§-a szerinti magánindítványt. Ha a sértetti hozzátartozó nem kíván magánindítvánnyal élni, a büntetőeljárást a Be. 576.§ g) pontjára figyelemmel meg kell szüntetni. Amennyiben a sértetti hozzátartozó magánindítványt terjeszt elő, az I. r., II. r., III. r. és IV. r. vádlott bűnösségét a magánlaksértés büntetében is meg kell állapítani.

[47] Az I. r. vádlott védője írásbeli fellebbezésében elsődlegesen indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla az első fokon hozott ítéletet helyezze hatályon kívül, és utasítsa a Budapest Környéki Törvényszéket új eljárás lefolytatására.

[48] Másodlagosan indítványozta, hogy a Budapest Környéki Törvényszék 2023. április 28. napján

kelt 20.Fkf.26/2023/4. számú ítéletének megváltoztatásáról rendelkezzen, és bizonyítottság hiányában mentse fel védencét az ellene emelt vádak alól.

[49] Amennyiben a rendelkezésre álló bizonyíték alapján az I. r. vádlott felelőssége felmerül a sértett halála kapcsán, úgy harmadlagosan indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és állapítsa meg az I. r. vádlott bűnösségét halált okozó testi sértés büntetében, és ezzel összefüggően a kiszabott büntetés mértékén enyhítsen.

[50] Negyedlegesen indítványozta, hogy amennyiben az ítéltábla megállapíthatónak találja az I. r. vádlott bűnösségét az emberölés bűncselekmény elkövetésében, úgy az elsőfokú bíróság ítéletében kiszabott büntetést enyhítse. E körben enyhítő körülményként vegye figyelembe az I. r. vádlott részbeni beismerő vallomását, személyiségzavarát, valamint az utolsó szó jogán hangoztatott megbánását. Az elsőfokú bíróság által súlyosító körülményként értékelt eljárás elhúzódását mellőzze, tekintettel arra, hogy az I. r. vádlott még a kényszerintézkedés megszüntetése után is elérhető volt a hatóságok számára, így az eljárás elhúzódása neki nem felróható.

[51] Megjegyezte, hogy véleménye szerint az eljárás elkülönítésére törvénytelenül került sor az elsőfokú eljárásban. Az elkülönítés pontos indokát az elsőfokú bíróság nem adta, az a vádlottak cselekményegysége okán nem volt célszerű. Az V. r. vádlott cselekménye szorosan kapcsolódott a társai cselekményéhez, így az elsőfokú bíróságnak nem volt törvényes oka az ő vonatkozásában az eljárás elkülönítésére és az nem felelt meg a Be. 146.§ (2) bekezdésében foglalt törvényi feltételeknek sem.

[52] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytelenül vont következtetést az I. r. vádlott bűnösségére és elmulasztotta feltárni a vádbeli tényállás megalapozatlanságát alátámasztó bizonyítékokat, illetve feloldani az eljárás során felmerült ellentmondásokat. Így az elsőfokú

bíróság ítélete megalapozatlan, a bizonyítékok alapján kétséget kizáróan nem állapítható meg az I. r. vádlott bűnössége az emberölés büntetében.

[53] Kifejtette, hogy az eljárásban szinte minden kérdésben ellentmondások merültek fel, ellentétes nyilatkozatok és bizonyítékok álltak a bíróság rendelkezésére, amelyek alapján nem lehet kétséget kizáróan megállapítani a vádlottak bűnösségét. Így a vádlottak bántalmazó cselekményére, a sértett felfedezésének körülményeire, illetve a halál beálltának időpontjára vonatkozóan ellentmondó bizonyítékok állnak rendelkezésre, ezért vizsgálni kell a vádlottak cselekményét, illetve azt, hogy az mennyiben volt alkalmas a sértett halálának előidézésére.

[54] Az I. r. vádlott a bántalmazást nem tagadta, a cselekményről életszerűen nyilatkozott. Részletesen előadta, hogy miért és hogyan jutottak el a sértett lakásához társaival, miért került sor a nézeteltérésből elfajult vitára és dulakodásra a sértettel. Beismerte, hogy a sértettel összeszólalkoztak, majd őt arcon ütötte, és a sértett földre kerülését követően tányérokat dobált hozzá és ráborította az asztalt. Ezt követően társai elhúzták őt a sértettől és közösen elhagyták a helyszínt. Az I. r. vádlott tisztán emlékezett arra, hogy amikor eljöttek, a sértett még élt.

[55] Az I. r. vádlott vallomását vádlott-társai nagyjából alátámasztották. terhelt 2 eredeti vallomását annak tükrében kell értékelni, hogy fiát és saját magát igyekezett menteni. A cselekmény helyszínén kizárólag a vádlottak és a sértett tartózkodott, ezért kizárólag a vádlottak elmondása állt a bíróság rendelkezésére, illetve az igazságügyi orvosszakértői vélemények.

[56] Részletesen idézte az igazságügyi orvosszakértők tárgyaláson tett nyilatkozatait a halál beálltának időpontjára vonatkozóan. E körben kiemelte, hogy szakértő3 szakértő a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy utólag tudta meg, hogy tévedett a halál beálltának megállapításakor, a rendőrség vezetője felhívta őt, hogy „szakértő3, ezt benézted”. A szakértő maga úgy nyilatkozott, hogy semmilyen külső körülményt nem ismert meg, amiről addig nem tudott, így nem értelmezhető, hogy utólag tudott meg olyan körülményeket, amelyek a halál időpontját megváltoztatták. A szakértő a helyszínen - a saját közel 40 éves szakmai tudása és több ezer holttest átvizsgálása után – a környezeti jelenségek figyelembevételével meghatározott egy időszívet a halál bekövetkezésével kapcsolatban, amelyről azt mondta, hogy ha nem lenne plusz ismerete az ügyben, tehát ha nem mondta volna neki a rendőrség, hogy tévedett, akkor azt tartaná helyesnek. Ezt a megállapítást – az ügyészi vádbeszédben mondottakkal szemben - szakértő1 és szakértő2 szakértők véleménye nem írta felül, mivel ők kategorikusan kimondták, hogy a halál beálltának megállapítása nem az ő hatáskörükbe tartozik. E két szakértő azt vélelmezte, hogy a halál a mellkasfali sérülések elszenvedése után igen rövid időn belül bekövetkezett.

[57] A szakértők nem találták megállapíthatónak a vádirat szerinti sokféle módon megvalósított bántalmazást sem, mivel nem találtak olyan számú erőbehatást, és az agy sem sérült. A szakértők által számba vett sérülések pedig nem egyeztek a vádirat szerinti sérülésekkel.

[58] terhelt 3 vallomása szerint ő a cipője talpával arcon rúgta a sértettet, azonban ilyen jellegű sérülés, illetve a cipő talpának mintázata sem volt látható a sértetten. A III. r. vádlott nyilatkozatával ellentétben nem látszott a helyszínről készült fényképfelvételeken a nagy mennyiségű porcelántányér-törmelék, amit a vádlottak állítólagosan eltörtek a sértett fején. terhelt 4 vallomásával szemben, aki szerint terhelt 3 több alkalommal megkéselte a sértett csípőjét, a szakértők nem találtak késszúrást a holttesten. a szakértői vélemény alapján elsődlegesen a holttest hátulsó felszínén voltak sérülések, és olyan irányból következett be a sorozatos bordatörés, ezzel ellentétben a vádlott-társak úgy számoltak be a bántalmazásról, hogy a sértett a hátán feküdt.

[59] Ennek alapján nem lehet hitelt érdemlőnek tekinteni a III. r. és IV. r. vádlott beismerő vallomását, amelyre a bíróság az ítéleti tényállását alapította, hiszen, ha e tekintetben nem tartalmaz a vallomásuk valós állításokat, akkor e vádlottak szavahihetősége más kérdésben is megkérdőjelezhető.

[60] A szakértők nyilatkozata szerint nem kizárt, hogy csak egy erőbehatás okozta a bordatöréseket, amely a halál oka volt, ez az erőbehatás pedig az asztal általi rányomódás volt. Az egy erőbehatás pedig nem felel meg a különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés megállapításához szükséges hosszantartó embertelen szenvedés okozásának.

[61] A védő elemezte a tanú11 tanú vallomásában rejlő önellentmondásokat is. A tanú tárgyalási vallomása szerint, amikor benézett az ajtón, az asztal az élére volt állítva és a sértett hason feküdt, arccal a kövön, a feje pedig rongyokkal volt letakarva. Ha a tanú a bejárati ajtóból láthatta az arccal a földön fekvő sértettet, akkor nem lehetett rajta az élére borított asztal, mert az kitakarta volna a sértettet. A tanú nem akarta elhinni az állatragást sem, mert a holttest feje be volt takarva, amit azonban a vádlottak határozottan tagadtak. A tanú vallomása nem volt következetes a tekintetben sem, hogy az asztal lapjával vagy az élével volt a sértetre döntve, illetve, ha valóban a sértett csípőjénél volt az asztal, akkor a bordasérüléseket, és ezáltal a sértett halálát nem okozhatta. A tanú szerint a küszöb ki volt törve, tehát az ajtót berúgták, ami a vádlottak előadásával ellentétes, akik szerint a sértett ismeretségük okán beengedte őket a házba. A helyszíni jegyzőkönyv szerint pedig a zárszerkezet ép és sértetlen volt.

[62] Nem sikerült feloldani azt az ellentmondást sem, hogy tanú12 tanú a sértettnél lakott-e, ugyanis ezt rajta kívül más vallomása nem erősítette meg, pedig a tanú DNS-ét megtalálták azon a széken, amelyet feltehetőleg a sértett bántalmazásához használtak. A sértett volt felesége sem tudott arról, hogy valaki bérelte az egyik szobát, és a szomszédoktól sem hallott olyat, hogy valaki hosszútávon ott tartózkodott az ingatlanban. Senki nem erősítette meg, hogy a tanú a sértettnél lakott, ezzel szemben olyan nyilatkozatok vannak, hogyha ott lakott volna, arról a tanúk tudtak volna. Erről vallottak a sértett szomszédjai, tanú3 és tanú 4k.

[63] Mindezek alapján a védő szerint számos olyan ellentmondás van az ügyben, amelyek az elsőfokú eljárásban nem kerültek feloldásra. Így a sértett megtalálásának körülményei, egy tanú DNS-e a feltehetőleg bántalmazáshoz használt véres széken, a többi tanú, akik az újévben is látták a sértettet az utcán és a dohányboltban, illetve a szakértő, aki miután a rendőr szólt neki, hogy „ezt benézte”, már két nappal korábban akarta tenni a halál beálltának időpontját, hogy az megfeleljen a vádirat szerinti cselekménynek. Ezért álláspontja szerint jogos kétely merül fel azzal kapcsolatban, mikor és hogyan halt meg a sértett.

[64] Bár az elsőfokú bíróságnak két év elteltével már nem volt módja rendelkezni a kamerafelvételek kimentéséről, a nyomozó hatóság részéről igen komoly mulasztásnak minősül ennek elmaradása. A nyomozó hatóság feljegyzést készített arról, hogy a dohánybolt felvételeit a helyszínen megnézték, és azon nem látták a sértettet, ennek ellenére a felvételt nem foglalták le, mivel az álláspontjuk szerint nem bírt relevanciával.

[65] Mivel a bűncselekmény elkövetése az előbbi ellentmondások figyelembevételével kétséget kizáróan nem megállapítható, a vádirati tényállás nem bizonyított, ezért a védő bizonyítottság hiányában a védenccé felmentését indítványozta.

[66] A védő másodlagosan indítványozta, hogy amennyiben az ítéltábla az I. r. vádlott felelősségét megállapíthatónak találja a sértett halálában, úgy védenccé bűnösségét halált okozó testi sértés büntetében állapítsa meg. Ezt a BH 2003.271. eseti döntésével indokolta, ahol hasonló tényállás alapján társtettesként elkövetett halált okozó testi sértés büntetést állapította meg a bíróság. Jelen ügyben a vádlottak szándékos akarategységben a testi épséget sértő egyenes szándékkal bántalmazták a sértettet, de a halálos eredmény lehetőségét nem

látták előre. A vádlottak elmondása alapján megállapítható, hogy a szándékuk a sértett bántalmazására terjedt ki, vagy féltékenységi haragból, vagy a sértett értékeinek átvétele céljából, de a vádlottak szándéka a halál bekövetkeztére nem terjedt ki.

[67] Önmagában az I. r. vádlott cselekménye az orvosszakértők véleménye alapján nem volt alkalmas a halál bekövetkeztére, sőt, ezek annyira nem voltak súlyos sérülések, hogy a helyszínen az orvos sem állapított meg idegenkezűséget, az csak a boncolás során derült ki. A vádirat szerint az V. r. vádlott cselekménye felel meg annak a sérülésnek, amely a sértett halálát okozta, ugyanis eszerint ő „egynél többször, pontosan már meg nem állapítható számban, kis-közepes erővel belerúgott a sértett hátába, illetve a bal bordájába”, a sértett halálának közvetlen oka pedig a bordatörések okozta fulladás volt, amely a szakértői vélemény szerint akár erőbehatással is létrehozható sérülés volt.

[68] A II. r. vádlott védője írásban indokolt fellebbezésében elsődlegesen terhelt 2 javára – bűncselekmény hiányában – felmentő ítélet meghozatalát és vele szemben a büntetőeljárás megszüntetését indítványozta, másodlagosan kérte, hogy a másodfokú bíróság – a törvényszék ítéletében foglalt hiányosságok miatt – utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására.

[69] Álláspontja szerint a II. r. vádlott bűnösségét a váddal azonos minősítés miatt az elsőfokú bíróság a büntető anyagi és eljárásjog sérelmével állapította meg, így különösen a tényállást helytelenül állapította meg, és abból alaptalan következtetést vont le a II. r. vádlott társtetteskénti bűnösségére vonatkozóan. Bár való igaz, hogy a II. r. vádlott az ölési cselekmény helyszínén a cselekmények végzése alatt megszakításokkal jelen volt, azonban bűnösségének megállapításához jelenlétén túl az ölési cselekményben való részvételének pontos leírása és ítéleti megállapítása lett volna szükséges. Ehhez meg kellett volna állapítani, hogy a II. r. vádlottban kialakult-e és miként az ölési szándék, a sértett életének elvételére nézve került-e akarategységbe a többi elkövetővel és milyen módon, illetve a II. r. vádlott konkrét cselekvéseit ez a szándékegység miként vezette. Rögzíteni kellett volna továbbá, hogy a II. r. terhelt cselekvősege – akár csak részoki közrehatásként – miként indította el a sértett halálához vezető okfolyamatot, vagy a más által már megindított okfolyamat lezajlását miként vitte előbbre.

[70] Az ítélet súlyos hiányosságának tartotta, hogy a II. r. vádlott cselekvősege a bűncselekményre vonatkozóan nincs egyediesítve, így abban nem került levezetésre, hogy miként állott szándékegységben a többi vádlottal. terhelt 2 számára nem volt ismert az I. és III. r. terhelt ölési szándéka, azt vele nem közölték. Míg az asztalt a sértettre az I. r. és III. r. vádlott nem borították rá, a II. r. vádlott tudatának még azt sem kellett átfognia, hogy a sértett életét veszítheti a vádlott-társak bántalmazása folytán.

[71] Az ítéletben a bíróság a szakértői vélemény alapján rögzítette, hogy a halál oka nem a sértett fejére hatott erőbehatások, hanem a sorozatos és kétoldali bordatörés okozta fulladás volt. A II. r. vádlott meg nem cáfolható előadása szerint a sértett felsőtestét ért bántalmazásban nem vett részt, így tényként állapítható meg, hogy a halálos eredményhez vezető okfolyamat megindításában, azaz a sértett bordáinak eltörésében a II. r. vádlott nem cselekedett. Ezzel szemben az állapítható meg, hogy a II. r. vádlott a sértettet csekély mértékben, annak fején, még súlyosabb sérülést sem okozva bántalmazta, ezért alaptalan a II. r. vádlott terhére az emberölés megállapítása. Figyelemmel arra, hogy a II. r. vádlott terhére az emberölés megállapítása nem volt lehetséges, és nem volt lehetséges a vagyoni előny szerzése végetti célzatra következtetni sem, így a vádlott magatartása büntetlen cselekmény maradt. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, a bűnösség megállapítása törvénytelen, ezért a II. r. vádlottal szemben felmentő ítélet meghozatalának van helye.

[72] Nem merült fel adat arra, hogy a II. r. vádlott jelenléte a többi vádlottban a bűnös szándékot erősítette volna, vagy a II. r. vádlott fizikai úton segítette volna elő a bűncselekmény elkövetését. A sértett néhány tárggyal való megdobása a többi tettes szándékát nem befolyásolta, a II. r. vádlott jelenléte pedig önmagában a sértett védekezési képességét sem gátolta. A történeti tényállás azt sem támasztja alá, hogy a II. r. vádlott olyan magatartást tanúsított, amely a bűncselekményhez való szándékos segítségnyújtást jelentette volna. Így a védő álláspontja szerint az emberölés elkövetése a II. r. vádlott terhére bűnrészesként sem állapítható meg, mivel pusztán, megszakításokkal való jelenléte a bántalmazás során nem valósított meg sem fizikai, sem pszichikai bűnsegélyt.

[73] A vádlott-társak, terhelt 3.r. és terhelt1 I. r. vádlott magukon kívül, felfokozott indulati állapotban voltak, de terhelt 2ra vonatkozóan nem fogalmazódott meg olyan állítás az eljárás során, hogy rá is jellemző lett volna ez az erős, felfokozott indulati állapot. Ezen indulati állapotot, a már kialakult sértési szándékot a II. r. vádlott nem súlyosította, nem erősítette, épp ellenkezőleg, megkísérelte a súlyos bántalmazókat cselekvésük abbahagyására késztetni, így a tényállásból nem következik a II. r. vádlott bűnössége, még részesi minőségben sem.

[74] A lakás átkutatásában a II. r. vádlott részt vett ugyan, de e cselekménye elkülönül mind időben, mind térben az ölési cselekménytől, mivel a kutatás jóval a bántalmazás befejezését megelőzően történt. Arra nem lehetett ítéleti bizonyossággal következtetni, hogy a sértett vagyontárgyainak elvétele, azaz közvetlen anyagi megszerzése lett volna a cselekmény indítók, egyben célzata. A terheltek egyike sem követelt pénzt a sértettől, a sértett feletti fizikai fölényük miatt a sértettet tulajdonától annak megölése nélkül is megfoszthatták volna. A többi tettes-társ terhére megállapított nyereségvágyból elkövetés önmagában nem alapozza meg a II. r. vádlott terhére e minősítő körülmény megállapítását, önmagában a kutatás tényéből a nyereségvágyból elkövetésre az elsőfokú bíróság alappal nem következtethetett volna.

[75] terhelt 2al szemben nincs törvényes vád, mert a vádirat nem tartalmazta, hogy a II. r. vádlott cselekménye miben járult hozzá a sértett halálához, így nem adta az ölési cselekményben való pontos leírását, illetve a terhelti magatartás, mint ok, illetve a halál, mint eredmény közötti ok-okozati összefüggés feltárását.

[76] A II. r. vádlottra kizárólag vádlott-társa tett terhelő vallomást, akinek nyilatkozata nem fogadható el, mert csupán saját felelőssége kibebítésére tette meg ezen vallomását. Az elsőfokú bíróság minden olyan bizonyítékot aggálytalanul fogadott el, amely az ítéletét erősítette, de teljes mértékben negligálta az ezt cáfoló bizonyítékokat. Így az elsőfokú bíróság elfogadta azt a feltételezést, hogy ha élt volna a sértett, biztosan átmert volna a rokonaihoz, de erre ítélet nem alapítható. Ezzel szemben nem vizsgálta, hogy a sértett és a vádlottak közötti konfliktust valójában a sértett által a II. r. vádlott irányába tett szexuális közeledés váltotta ki. Az elsőfokú bíróság aggálytalanul elfogadta a sértett lakásában korábban lakó tanú állítását arra hivatkozva, hogy a tanú mobiltelefonját máshol mérték be a bűncselekmény napján, annak ellenére, hogy ezt a tanút korábban nem látták a sértett házában lakni. Arra sem adott érdemi magyarázatot az elsőfokú bíróság, hogy a helyszínre kikerkező orvosszakértő szerint nem volt idegenkezűség, ahogy a halál beálltának időpontjára vonatkozóan sem folyt érdemi és alapos bizonyítás, ehelyett azt ellentmondást nem tűró kijelentésekkel kívánta pótolni az elsőfokú bíróság.

[77] Ezzel szemben a törvényszék negligálta azoknak a tanúknak a vallomását, akik élve látták a sértettet szilveszter után a kisbolt felé menet és a kisboltban is. E tanúk vallomásait az elsőfokú bíróság kétségbe vonta, így a tanúk a korábbi határozott állításaikban a tárgyaláson elbizonytalanodtak. A kisbolt kamerafelvétele szintén nem került elő, azt a védekezésük alátámasztására a védők sem tekinthették meg. Nem tisztázta az elsőfokú bíróság azt sem, hogy milyen idegen DNS-mintát találtak a helyszínen, amely nem a vádlottaktól származott.

[78] Érdemben nem foglalkozott az elsőfokú bíróság azzal sem, hogy a vádlottak helyszínről távozása és a holttest felfedezése között járhatott-e valaki a sértett házában. Ezt a törvényszék feltételezésként nem vitatta, de nem tulajdonított neki jelentőséget a vádlottak cselekvősege szempontjából annak ellenére, hogy a halál beálltának pontos időpontja mindvégig bizonytalan volt.

[79] A IV. r. vádlott védője az elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért bejelentett fellebbezését írásban azzal indokolta, hogy a IV. r. vádlott bántalmazó kapcsolatban élt a III. r. vádlottal és annak anyjával, a II. r. vádlottal, ez utóbbi személy szintén bántalmazó kapcsolatban élt az I. r. vádlottal. Védence egy olyan társasághoz csapódott alig 18 évesen, ahol a bántalmazás szinte napi rendszerességű volt. A szakértői vélemény szerint a IV. r. vádlott infantilis, akarategyenge személy, ezzel szemben a III. r. vádlottat szadisztikus késztetés jellemzi. A IV. r. vádlott lényegében sodródott az eseményekkel, nem volt tudatában annak, hogy bűncselekmény útján akarják a sértett értékeit megszerezni. Nem volt abban a helyzetben, hogy ellentmondjon, utasításra pakolta az élelmiszereket és ment fel az emeletre értékek után kutatni. Kényszer hatására cselekedett, mert egy bántalmazó kapcsolatban nincs helye ellentmondásnak.

[80] A védő érvelése szerint az a tény, hogy a IV. r. vádlott a bűncselekmény elkövetésének helyszínén tartózkodott, abból részleteket látott, mert részben az emeleten volt, még nem vonható következtetést arra, hogy pusztán jelenléte szándékerősítőleg hatott a többi elkövetőre. A IV. r. vádlott társai vallomása szerint „egy nyuszi volt”, aki a bántalmazást észlelve félelmében sírt, így jelenléte bevadult társaira nyilvánvalóan semmilyen szándékerősítő hatással nem lehetett.

[81] Ha a másodfokú bíróság elfogadja, hogy a IV. r. vádlott bármilyen bűncselekményt elkövetett volna, rablás büntetnének megállapítása esetén a kiszabottnál enyhébb büntetés kiszabása indokolt a nyomatékos enyhítő körülményekre – személyiségszerkezetére, bántalmazott életére, fiatal felnőtt korára, aki az elkövetéskor alig múlt 18 éves, és a jelentős időmúlásra – tekintettel. Amennyiben emberölés büntetnének megállapítására kerülne sor a IV. r. vádlottal szemben, relatíve enyhe büntetés kiszabása indokolt.

[82] Az V. r. vádlott védője az ügyészi fellebbezésre írásban nem tett észrevételt.

[83] terhelt I. r. vádlott személyesen írt fellebbezésében kifejtette, hogy a törvényszék ügyfelderítési kötelezettségének nem tett eleget, nem folytatta le a bizonyítást teljes körűen, mert az ügy megítélése szempontjából lényeges bizonyítékokat nem szerezte be, így azokat nem is értékelhette. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság hanyagsága folytán nem szerezte be a dunavarsányi térfigyelő kamerák és a cím2 szám alatti dohánybolt beltéri kameráinak felvételét, amik megerősítették volna a tanúk vallomásait, akik a sértettet 2020. január 2-án és 3-án még életben látták, illetve megerősítette volna szakértő³ igazságügyi orvosszakértő 2020. január 4-i orvosi véleményét. Tévedett a törvényszék, amikor a boncolást végző orvosok nyilatkozata alapján állapította meg a halál időpontját, mert ők úgy nyilatkoztak, hogy azt minden kétséget kizáró módon nem tudják megállapítani.

[84] A szakértők több okot is megjelöltek a sértett bordatöréseinek okaként, így sem megerősíteni, sem megcáfolni nem tudták, hogy a bordatörést ütés, rúgás okozhatta-e.

[85] Tévedett a törvényszék abban is, amikor az ő és a III. r. vádlott vallomása alapján megállapította, hogy terhelt 4 vádlott ékszereket is hozott el a sértett lakásából. A vallomásaiban ő sosem állította ezt, és a sértett hozzátartozói is egybehangzóan állították,

hogy a sértettnak semmilyen ékszere nem volt a lakásban, azt az édesanyjánál tartotta. Nem lett felderítve, hogy a IV. r. vádlott valóban ékszereket tulajdonított-e el, amit a III. r. vádlottnak átadott, és ezeknek az ékszereknek mi lett a sorsa.

[86] Helytelenül állapította meg a törvényszék, hogy a sértett sérülései bűncselekmény folytán keletkeztek. A boncolást végző igazságügyi orvosszakértők is úgy nyilatkoztak, hogy a III. r. vádlott által előadott bántalmazás nem történhetett meg, mert az a holttesten is valamilyen módon leképeződött volna. Így nem bizonyítható, hogy a III. r. vádlott a sértett fejéhez vágott egy mikrohullámú sütőt, illetve a II. r. vádlott egy asztalfiókkal ütötte. A sértett sérülései közül egyesek a boncolást végző orvosok szerint 24 órája, mások 84 órája keletkeztek, amit 2020. január 8-tól kell számítani.

[87] A vádirat és a törvényszék tévesen állapította meg, hogy ők mindannyian megbeszélték, hogy a sértettet megölik és értékeiket elveszik. Ez az ügyészség részéről igen rosszindulatú feltételezés volt, amit egyetlen vallomás sem támasztott alá.

[88] A nyomozati szakban is történtek eljárási hibák, mivel csak terhelt 3.r. vádlottat hallgatták meg a helyszínen, aki a nappali közepére helyezte a sértett testét, pedig szerinte az a lépcsőtől 25-30 cm-re volt. A nyomozó hatóság nem kérdezte meg erről a többi vádlottat, pedig ez cáfolta volna a III. r. vádlott állítását.

[89] Tévesen állapította meg a törvényszék a tényeket a genetikai szakvéleményre tekintettel is. Annak ellenére, hogy ők elismerték, hogy a lakásban voltak, az ő DNS-mintájukat nem találták meg, pedig a házban történt kutatás. Ezzel szemben tanú12 DNS-mintáját megtalálták egy törött szék háttámláján. Mivel tanú12 azt állította, hogy tanú13 intézte el neki, hogy a sértett lakásában lakhasson, ő többször indítványozta tanú13 tanúkenti meghallgatását, akinek meghallgatása releváns bizonyítéknak szolgálhatna, de erre nem került sor.

[90] Kifogásolta, hogy az elfogásakor a zsebéből kivett 60.000,- forint készpénzt nem találták meg, a lopás miatt indított eljárást bizonyítékok hiányában megszüntették. Ez ügyben ugyanaz a rendőr nyomozott és hallgatta ki őt, aki az elfogásakor is jelen volt.

[91] Észrevételezte, hogy szakértő3 igazságügyi orvosszakértő nem a tények, hanem a vele baráti viszonyban lévő rendőrök hatására változtatta meg a véleményét, amit a törvényszék bizonyítékként értékelt. Indítványozta annak kivizsgálását, hogy a nyomozó hatóság tagjai az ügyet hogyan befolyásolták. szakértő3 igazságügyi orvosszakértő ugyanis kizárta az idegenkezűséget és a bűncselekményt, amit azért változtatott meg, mert a rendőrök mondták neki, hogy bűncselekményt történt, pedig a boncolást végző orvosok szerint is realitás volt, amit ő leírt.

[92] A törvényszék helytelenül rögzítette, hogy terhelt 3.r. és terhelt 4 vádlott vallomása teljes mértékben elfogadható volt. terhelt 3 vallomását hiteltelenítették a boncolást végző orvosok, akik szerint a III. r. vádlott által leírt bántalmazás nem történhetett meg, mert a sértetten nem volt repesztett, vágott, vérző sérülés. terhelt 3 szerint ő az ajtót vállal befeszítette, de mivel az ajtó az utca felé nyílik, fizikai képtelenség vállal betörni egy ilyen ajtót. A helyszíni szemle pedig megállapította, hogy a bejárati ajtó zárszerkezete ép és sértetlen volt, az ajtókereten erőszakos behatolásra utaló nyomok nem voltak. Így terhelt 3.r. vádlott vallomása elvesztette a hitelét, így a törvényszék hibázott, hogy ezt vette alapul.

[93] A vallomások szerint lopási szándékkal mentek a sértetthez, a vallomások nem szóltak arról, hogy milyen áron akarták megszerezni az értékeket, tehát ölési szándékról nincs szó. Így az egyenes szándékkal elkövetett emberölés megállapítása téves, az csak az ügyészség rosszindulatú feltételezése.

[94] A törvényszék megállapításával ellentétben a vallomások egybehangzóan azt állították, hogy a sértett még életben volt, amikor elhagyták a lakást.

[95] Mindezek alapján indítványozta, hogy az ítéltábla helyezze hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletét, mivel a törvényszék a valósághű tényállás, illetve az anyagi és eljárásjog szempontjából jelentős tények felderítése érdekében a szükséges bizonyítást nem folytatta le, így a tényállás megalapozatlan és felderítetlen.

[96] Az ügyészi indítványra tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a 2023. szeptember 14. napján kelt 1.Fkf.266/2023/4. számú végzésével az emberölés büntette miatt fk. terhelt 5 ellen indult büntetőügyet az emberölés büntette miatt terhelt1 és társai ellen a Fővárosi Ítéltáblán 1.Fkf.267/2023. számon folyamatban lévő büntetőügyhöz egyesítette.

[97] A Fővárosi Ítéltábla a kétirányú perorvoslatok alapján eljárva a Be. 590. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel a Budapest Környéki Törvényszék ítéleteit, továbbá az azt megelőző eljárásokat valamennyi fellebbezéssel érintett vádlott vonatkozásában teljes terjedelmében felülbírált. A fellebbezések a 20.Fk.26/2023/4. számú ítéletben a bűnösség megállapítását, illetve a bűncselekmény minősítését, a 20.Fk.58/2022/122. számú ítéletben a felmentést támadták, így azok nem tekinthetők a Be. 583.§ (3) bekezdése szerinti korlátozott irányúnak.

[98] A felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat mindkét ügydöntő határozatát megelőző eljárás során betartotta. Bár az ügy elkülönítése az V. r. vádlott tekintetében nem volt célszerű, az elkülönítés tárgyában hozott határozat a Be. 449.§ (4) bekezdés d) pontja alapján pervezető végzés, amit a Be. 451.§ (9) bekezdése értelmében indokolni sem kell. Ezért ezen eljárási cselekmény a Be. 609.§ (2) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezését eredményező szabálysértésnek nem tekinthető, azt a másodfokú bíróság az ügyek újbóli egyesítésével pedig kiküszöbölte.

[99] A Budapest Környéki Törvényszék a vád tárgyát képező lényeges tények túlnyomó többségére az elbíráláshoz szükséges körben és mélységben felvette a bizonyítást, majd a tényállás-megállapítási kötelezettségének eleget tett.

[100] A bizonyítást lefolytatta, a vallomás megtagadásának jogával nem élt vádlottakat, valamint az elsőfokú ítéletben hiánytalanul és pontosan megjelölt tanúkat és szakértőket kihallgatta. A vádlottak eljárás során szóban és írásban tett vallomásait, a szakvéleményeket, valamint a releváns okirati bizonyítékokat felolvasással és ismertetéssel a bizonyítás anyagává tette.

[101] Mindezek ellenére a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 592. § (2) bekezdés b) és c) pontja alapján részben megalapozatlannak találta, mert a megállapított tényállás részben felderítetlen maradt, továbbá a másodfokú bíróság észlelte, hogy a tényállás egyes elemei ellentétesek a törvényszék által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával.

[102] A védők fellebbezésének írásbeli indokolásában írtak és a részbeni megalapozatlanság miatt az ítéltábla szükségesnek tartja több eljárásjogi fogalom tisztázását.

[103] A Kúria Büntető Kollégiumának Joggyakorlat-elemző csoportja által a bíróságok hatályon kívül helyezési gyakorlatának elemzéséről elkészített 2012.EI.II.E.1/6. számú Összefoglaló vélemény szerint a megalapozottság ismérve, hogy a tényállás az elbírálás

szempontjából lényeges tény vonatkozásában valósághű legyen, valamennyi lényeges tényre kiterjedő bizonyításfelvétel eredményeként minden olyan lényeges tényt tartalmazzon, aminek következménye a bíróság rendelkezése, ennél fogva felderített, iratszerű, hiánytalan és okszerű. Az indokolási kötelezettség elmulasztásaként értékelendő ezért, ha a ténybeli következtetésről nem ad számot a bíróság, mert nem tartalmazza az indokolás, hogy miért is kell helyesnek elfogadni a következtetés eredményét, ilyenkor ugyanis a ténymegállapító és döntési tevékenység ellenőrizhetetlen, tehát az ítélet felülbírálhatatlan.

[104] Az összefoglaló vélemény hangsúlyozta, hogy nem megalapozatlanság, vagyis nem a bíróság ténymegállapító tevékenységének hibája, ha a lényeges tényre vonatkozó ténymegállapítás hiánya a bíróság bizonyíték mérlegelésének eredménye, azonban az már a ténymegállapító tevékenység hibája, ha lényeges tényre nincs ténymegállapítás, pedig a bizonyítás felvétele megtörtént, illetve a rá vonatkozó bizonyításfelvétel meg sem történt, ezek a megalapozatlanság esetei.

[105] A megalapozatlanság körében a Kúria elsőként a felderítetlenségre mutatott rá, amely büntetőjogi fogalom alatt a tényállást megalapozó bizonyítási folyamat fogyatékoságát kell érteni, amikor valamely jogilag releváns tényre nem folyt le bizonyítás, vagy nem teljeskörűen folyt le, így például egy tanút sem hallgattak ki, vagy nem az összes, az adott tény tisztázásához szükséges tanút hallgatták ki. A felderítetlenség fogalmába tartozik az az eset is, amikor formálisan történik bizonyításfelvétel, azonban releváns kérdések tisztázatlanok maradnak, például elmarad a szembesítés az ellentétes vallomást tevő tanúk közt. Végezetül felderítetlenségnek minősül az is, ha egy releváns bizonyítékforrás hitelt érdemlőségének megállapításakor követ el logikai hibát a bíróság, például olyan szakvéleményt tekint hitelt érdemlőnek, amely nyilvánvaló számítási hibát tartalmaz.

[106] A Kúria összefoglaló véleménye azt is megállapította, hogy a hiányos vagy hiányzó tényállás lehet a felderítetlenség következménye, de lehet attól független is. Ebben az esetben a büntető anyagi jog szempontjából releváns tények hiányoznak a megállapított tényállásból, vagy nincs tényállás megállapítva.

[107] Az iratellenesség akkor áll fenn, ha az iratok olyan egyértelmű, valamely tény fennállását vagy fenn nem állását perdöntő módon igazoló bizonyítékot tartalmaznak, amelyet a bíróság nem vett figyelembe a tényállás megállapításakor. Az összefoglaló vélemény kiemelte, hogy nem erről az esetről van szó, amikor mérlegelés kérdése egy adott tény megállapítása és a bíróság mérlegelése következtében nem alapozott ténymegállapítást az iratokban található bizonyítéokra. Amennyiben a mérlegelés okszerű volt, nem iratellenes a tényállás. Amennyiben nem volt az, vagy elmaradt, úgy az indokolási kötelezettség hiányossága állapítható meg.

[108] A megalapozatlanság utolsó eseteként a Kúria kifejtette, hogy a tényből-tényre következtetés hibája akkor valósul meg, ha a közvetett bizonyítás nem megfelelő, ezért nem ide tartozik a hitelt érdemlőség megítélése során elkövetett nyilvánvaló logikai hiba, továbbá az okszerű mérlegelés szabályainak megsértése, vagyis a jogalkotó ebben az esetben a közvetett bizonyítástól megkövetelt „zárt logikai láncolat” hiányát szankcionálja. A tényből-tényre következtetés hibája leggyakrabban a tényállás indokolásából derül ki, azonban a Kúria azt is hangsúlyozta, hogy megkülönböztetendő az indokolás hiányosságától, ugyanis előbbi esetben nem arról van szó, hogy nem ad számot a bíróság a tények megállapításának folyamatáról, hanem arról, hogy az általa megállapított tényekből nem következik kizárólag az a tényállás, amely az ítéletben szerepel.

[109] Az összefoglaló vélemény szerint mindezekre tekintettel az indokolási kötelezettség megsértése kizárólag a hivatkozott eseteken kívüli problémákat jelentheti, így egyrészt abban az esetben állapítható meg, ha a bíróság nem ad meggyőzően számot arról, hogy miért fogadott el egyes bizonyítékokat hitelérdeklőnek, másokat pedig miért nem, másrészt akkor,

ha az indokolásból nem ellenőrizhető az összességében történő mérlegelés okszerűsége és teljessége.

[110] A Kúria EBH 2019. B.9. számú elvi bírósági határozata szerint a hatályos büntetőeljárás törvény csak a teljes – a másodfokú eljárásban helyre nem hozható – megalapozatlanság okából engedi meg a hatályon kívül helyezést, míg az ítélet részleges megalapozatlanságának kiküszöbölését a másodfokú bíróság kategorikus – mérlegelést nem tűrő – kötelezettségévé teszi. A részleges megalapozatlanság ezért hatályon kívül helyezés alapjául nem szolgálhat.

[111] Az egységes ítélezési gyakorlatnak megfelelően az ítéltáblák a megalapozatlanság és részbeni megalapozatlanság kérdéskörét a Kúria előzőekben hivatkozott elvi döntésében előírtak szerint vizsgálják (ÍH 2019.109. és ÍH 2019.111.).

[112] Az ítéltábla az ÍH 2019. 111. számú döntésében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete akkor tekinthető teljes egészében felderítetlennek, ha az elsőfokon eljáró bíróság a vádban rögzített cselekményre, illetve az előterjesztett bizonyítási indítványokra is figyelemmel egyáltalán nem tisztázza a tényállást, vagyis azt a magatartást vagy mulasztást, illetve azokat az adatokat, tényeket, körülményeket, amelyek alapján állást lehet foglalni a terhelt(ek) büntetőjogi felelősségének kérdésében. Abban az esetben azonban, ha a hiányosságok a tényállásnak csak egy részét érintik, így a tényállás nem rögzíti valamennyi, a büntetőjogi felelősség eldöntésének szempontjából releváns körülményt, vagy a megállapított tényállás hiányossága részbeni felderítetlenségre vezethető vissza amiatt, mert a megalapozott tényállás szempontjából hiányzó elemekhez a szükséges bizonyítást nem vette fel az elsőfokú bíróság, vagy nem végezte el teljeskörűen a tényállás tisztázásához szükséges valamennyi bizonyítást, illetve – az ügyiratok tartalma ellenére – a szükséges adatokat nem rögzítette, az ítélete csak részben megalapozatlan. Ekkor azonban a Be. 593. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjában rögzítettek szerint a másodfokú bíróság a részbeni megalapozatlanságot köteles kiküszöbölni.

[113] A tényállás hiányossága esetén a másodfokú eljárásban bizonyítás felvételének van helye, az iratellenesség pedig – értelemszerűen, mibenlétéből fakadóan – az iratok tartalma alapján orvosolható. A részleges megalapozatlanság kiküszöbölésének nincs mennyiségi korlátja, bármilyen nagy terjedelmű is a megalapozatlanság, az iratok tartalma alapján, helyes ténybeli következtetés útján vagy bizonyítás felvételével kiküszöbölhető (EBH 2018. B.8.).

[114] Az egységes bírói gyakorlatra tekintettel tehát – az I. r. vádlott, valamint az I. r. és II. r. védőjének érvelésével ellentétben – a részbeni felderítetlenség és iratellenesség nem eredményezhette az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, mert az a Be. 600. § (1) bekezdés b) pontja alapján megtartott tárgyaláson felvett bizonyítással, illetőleg az iratok tartalma alapján kiküszöbölhető volt.

[115] A tárgyaláson Be. 594.§ (1) bekezdése szerint lefolytatott bizonyítási eljárás keretében a másodfokú bíróság a Be. 529.§ és 531.§ (1) bekezdése alapján – utalva a Be. 589. §-ára is – ismertette a fk. terhelt 5 V. r. vádlott vonatkozásában újonnan szerzett környezettanulmányt, valamint az V. r. vádlottról a nyomozás során 2020. március 4. napján készült egyesített elmeszakértői és pszichológus szakértői véleményt. Ezt követően meghallgatta a szakvélemény készítésében közreműködő szakértő4 igazságügyi elmeorvosszakértőt és szakértő5 igazságügyi pszichológus szakértőt.

[116] szakértő⁴ igazságügyi elmeorvosszakértő határozottan úgy nyilatkozott, hogy fk. terhelt 5 V. r. vádlott a bűncselekmény elkövetésekor rendelkezett belátási képességgel. Ezt támasztotta alá, hogy minden kérdésre tisztán felelt, pontosan válaszolt. A történeteket úgy adta elő, hogy ő egy egyszerű tanú volt, aki nem avatkozott bele az eseményekbe, de tisztában volt azzal, hogy a történetek bűncselekményt valósítanak meg.

[117] szakértő⁵ igazságügyi pszichológus szakértő ismételt hangsúlyozta, hogy a belátási képesség megállapítása elmeszakértői kompetencia. Az V. r. vádlott védője kérdésére újból megerősítette, hogy az ő szakterülete annak megállapítása, hogy a csoport befolyása miatt a gyermekkorú vádlott nem tudott akaratának megfelelően viselkedni.

[118] A tárgyaláson megjelent II. r. vádlott a személyi körülményei kapcsán hangsúlyozta egészségi állapotának romlását.

[119] Az V. r. vádlott elmondta, hogy munkahelyváltást tervez, illetve szeretné a gyermeke szülői felügyeleti jogát megkapni.

[120] A tárgyaláson a bizonyítási eljárás befejezetté nyilvánítását követően a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség képviselője mindkét ítélet elleni fellebbezést fenntartotta.

[121] Az V. r. vádlott tekintetében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást lefolytatta, a tényállás megalapozott, melyben az V. r. vádlott cselekvőségét is helyesen állapította meg a törvényszék. Az V. r. vádlott belátási képességét a bíróság állapítja meg, amelyhez szakértő közreműködését veszi igénybe. A szakértő a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a cselekmény elkövetésekor az V. r. vádlott rendelkezett a bűncselekmény elkövetéséhez szükséges belátási képességgel, vagyis tisztában volt cselekménye következményeivel, ő volt a cselekmény tippadója, azt végig is nézte, és a sértettbe a görkorsolyával belerúgott. Amiről a pszichológus szakértő nyilatkozott, hogy fk. terhelt 5 sodródott társaival, önálló döntési joga nem volt, az legfeljebb, mint a megfelelni akarás szándéka, a büntetéskiszabás körében értékelhető. A magánlaksértés viszont életkora miatt őt nem érintette. Ezért a főügyészség indítványozta, hogy az ítéltábla az V. r. vádlottal szemben hozott elsőfokú ítéletet változtassa meg, és őt mondja ki bűnösnek a Btk. 160.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) és d) pontja szerint minősülő emberölés büntetében, mint társtettes. Ezért indítványozta, hogy az ítéltábla vele szemben a Btk. 120.§ (1) bekezdése alkalmazásával javítóintézeti nevelést szabjon ki.

[122] Az I. r., II. r. és IV. r. vádlottal szemben fenntartotta a másodfokú indítványban írtakat.

[123] Az I. r. vádlott vonatkozásában a fellebbezés a büntetés súlyosítására irányult. Az I. r. vádlott a bűncselekményben vezető szerepet játszott, aki a róla készült szakvélemény szerint bármikor hasonló cselekményt követhet el. Ezért vele szemben az ügyészség életfogytig tartó fegyház fokozatú szabadságvesztés kiszabását indítványozta azzal, hogy az I. r. vádlott legkorábban 25 év múlva bocsátható feltételes szabadságra.

[124] A II. r. vádlott tekintetében tévedett a törvényszék, mikor az élet elleni cselekményét eshetőleg szándékkal elkövetettnek minősítette, mivel a vádlottak cselekménye ölési szándékká alakult, mikor a sértett nem árulta el, hol tartja a pénzét. A társai által elkövetett bántalmazásba bekapcsolódott a II. r. vádlott is úgy, hogy a sértett életfontosságú szervét, a fejét támadta, fiókot vágva hozzá. Erre figyelemmel indítványozta, hogy az ítéltábla állapítsa meg, hogy a II. r. vádlott a bűncselekményt nem eshetőleg, hanem egyenes szándékkal követte el, és erre tekintettel hosszabb tartamú, de határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabását tartotta indokoltnak.

[125] A IV. r. vádlott vonatkozásában a minősítés megváltoztatását indítványozta úgy, hogy terhelt 4 bűnösségét a Btk. 160.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) és d) pontja szerint minősülő bűnsegédként nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntetében állapítsa meg az ítéltábla. A IV. r. vádlott társaitól érzelmileg függött, de az általuk elkövetett cselekmény abbahagyására őket nem szólította fel, a helyszínt nem hagyta el, és a sértett értékei iránti kutatásban is részt vett. Így jelenléte társaira szándékerősítőleg hatott, magatartása pszichikai bűnsegélyt valósított meg. A minősítés változására tekintettel a IV. r. vádlott esetében is súlyosítást, a szabadságvesztés és a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamának felemelését indítványozta.

[126] A magánlaksértés tényállási elemeit tartalmazta a vádirat és a bíróság ítélete is. E vonatkozásban a másodfokú bíróság által megkeresett sértetti hozzátartozó úgy nyilatkozott, hogy magánindítványt nem kíván előterjeszteni. Ezért az ügyészség indítványozta, hogy az ítéltábla e bűncselekmény miatt az eljárást a Be. 567.§ (1) bekezdés g) pontjára tekintettel szüntesse meg.

[127] Indítványozta továbbá, hogy a másodfokú bíróság a II. r. és IV. r. vádlott által a másodfokú ítélet meghozataláig letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe számítsa be, és a vádlottakat a felmerülés arányában kötelezze a bűnügyi költség viselésére.

[128] Az I. r. vádlott védője a tárgyaláson az írásbeli fellebbezését fenntartva elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan azt megváltoztatva az I. r. vádlott felmentését, harmadlagosan a kiszabott büntetés enyhítését indítványozta.

[129] Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság az ellentmondások feloldását nem végezte el. Így a rendőrségi előjáró ráhatására tett szakértői módosítás nem tekinthető önálló véleménynek. A kamerafelvételek a dohányboltban lementésre kerültek, ahol a sértett még állítólag megjelent, de kérdésként merült föl, hogy ez hogyan tűnhetett el, és ebből hogyan vonhatott le következtetést az elsőfokú bíróság. Az I. r. vádlott mindvégig következetes vallomást tett, a II.r. vádlott először ezzel ellentétesen nyilatkozott, de később magát és fiát védve azt megváltoztatta. Nem volt észszerű az V. r. vádlott eljárásban tartása, majd kivétele, így az elsőfokú bíróság különböző stádiumokban folytatta le az eljárást a vádlottakkal szemben.

[130] A törvényszék a vádlott terhére súlyosító körülményként értékelte az eljárás elhúzódását, amely azonban neki nem volt felróható, hiszen mindig jelen volt, így ez inkább enyhítő körülmény volt a javára. A bántalmazást az I. r. vádlott elismerte, megbánását is kifejezte, amit nem értékelt az elsőfokú bíróság, ahogy a pszichológiai szakvéleményben írt személyiségproblémáit sem. Ezért a büntetés enyhítését, illetve az ügyészség súlyosítási indítványának elutasítását kérte.

[131] A II. r. vádlott védője a fellebbezését az írásban benyújtottal egyezően fenntartotta. Hangsúlyozta, hogy védence tekintetében a társtetteséghez szükséges egységes akaratelhatározás nincs bizonyítva. A vádirat nem tartalmazta, hogy a II. r. vádlott hogyan került akarategységbe társaival, illetve magatartása hogyan indította el a halálhoz vezető okfolyamatot. A vád akkor törvényes, ha ezek a tények mind egyéniesítettek és bizonyítottak, ami azonban nem történt meg. A II. r. vádlott nem volt végig jelen a szobában, az ölési szándékát nem támasztotta alá a sértett asztalfiókkal ütése, amit a vádirat nem is tartalmazott. A védence magatartása pszichikai vagy fizikai bűnsegélyt sem valósított meg, mert a cselekmény során az I. r. és III. r. vádlott olyan felfokozott érzelmi állapotban, ami alapján nem lehetett tudni, mit tesznek, és ezt a II. r. vádlott sem tudta.

[132] Az elsőfokú bíróság a tényállást úgy állapította meg, hogy ami belefért az álláspontjába, azt elfogadta, de a többi bizonyítást lesöpörte. Így a halál időpontja is ellentmondásos volt, mivel az első szakértői megállapítás szerint nem történt idegenkezűség, majd a szakértő megváltoztatta a véleményét. Hasonlóan ehhez a tanúk látták másnap élve a sértettet a bolt felé menet, de a tárgyaláson ebben elbizonytalanodtak. Az elveszett videófelvétel kapcsán az elsőfokú bíróság úgy nyilatkozott, hogy a védelem fogadja el, hogy a rendőrség nem talált semmit a felvételen. Nem foglalkozott az elsőfokú bíróság azzal sem, hogy a helyszínen idegen DNS-mintát találtak, de a vádlottakét nem. Azt sem vizsgálta a törvényszék, hogy a vádlottak a faasztalt ráborítva hagyták ott a sértettet, de őt letakart arccal találták meg, tehát valaki a helyszínre visszament. Az nem vitatott, hogy a vádlottak a helyszínen voltak és tettek valamit, de a II. r. vádlott cselekvősege a bordatörések kialakulásában nem bizonyított, mert csak vádlott-társa tett rá terhelő vallomást, ami azonban érdekeltsége miatt nem elfogadható. Indítványozta, hogy az ítéltábla teljes körűen vizsgálja meg, hogy a II. r. vádlott esetében a bűncselekmény bizonyított-e, és a kiszabott büntetés arányban áll-e tetteivel.

[133] A IV. r. vádlott védője az írásban benyújtott fellebbezését fenntartotta, illetve azt részben kiegészítette. Kifejtette, hogy a sérülések jellege, a sértett letakart állapota, a halál időpontja, a tanúk vallomása és a kamerafelvétel alapján nem bizonyított, hogy a vádlottaknak az élet elleni cselekményhez közük lett volna. Ha a bíróság a halálos eredmény bekövetkezését a vádlottaknak tulajdonítja, akkor is kizártnak tartotta, hogy a IV. r. vádlott ebben bűnsegédként részt vett volna. Erre ugyanis nem volt bizonyíték, ehelyett ellenbizonyíték tanúsította, hogy a IV. r. vádlott csak állt, „mint egy nyuszi” és sírt. Erre tekintettel nem fogadható el az az érvelés, hogy jelenléte szándékerősítőleg hatott, és téves az a jogértelmezés, ami szerint bűnössége azon alapult, hogy nem határolódott el a társaitól. Ennek alapján kérte, hogy a másodfokú bíróság ne állapítsa meg, hogy a IV. r. vádlott az ölésben rész vett.

[134] Kifogásolta, hogy bár a vádirat tartalmazta, az elsőfokú ítélet történeti tényállásában nem szerepelt a cselekmény napja és pontos órája. A IV. r. vádlott terhére a rablás sem állapítható meg, ezt a magatartása cáfolta. Először a két férfi ment be a házba, őket követték a nők, akik mikor beléptek, azt látták, hogy a sértett a földön feküdt véresen. A III. r. vádlott szólt neki, hogy menjenek kutatni, ennek a felszólításnak a IV. r. vádlott formailag nem tudott ellenállni. Ezért ő így tett, látszólag kutatni kezdett, mert súlyos fenyegetettség alatt állt. Ennek alapján a rablásban sem állapítható meg a bűnössége, így felmentése indokolt.

[135] Vitatta, hogy a IV. r. vádlottnak a passzivitáson túl bármit kellett volna tennie a bűncselekmény elkerülése érdekében. A IV. r. vádlott megdermedve állt ott, félelmében nem tudott mit tenni, csak sírt. Felmerült benne, hogy segítséget hív, de nem tudott, mert a telefonját elvették, és megfenyegették, hogy úgy jár, mint a sértett, ahogy azt az elsőfokú ítélet [111] bekezdése rögzítette. Magánindítvány hiányában a magánlaksértés sem állapítható meg a terhére. Mindezek alapján a IV. r. vádlott felmentésére tett indítványt.

[136] Másodlagosan a védelem vonatkozásában a büntetés enyhítését kérte arra hivatkozva, hogy értékelje a másodfokú bíróság a IV. r. vádlott által előadottakat, illetve bűnsegédi magatartását.

[137] Az V. r. vádlott védője perbeszédében hangsúlyozta, hogy az V. r. vádlott belátási képessége megvolt, tudta, hogy milyen bűncselekményben vesz részt, így a büntetőjogi felelősséget meg kell állapítani. szakértő5 igazságügyi pszichológus szakértő azonban egyértelműen kimondta, hogy a gyermekkorú vádlott a csoporthoz tartozás miatt cselekedett

így, alkalmazkodott a csoport tevékenységéhez. Ezért nem tudott a belátási képességének megfelelő magatartást tanúsítani. Az V. r. vádlott eleve infantilis személyiségű volt, hiszen görkorsolyában ment szilveszterezni, majd tanúja volt a tanú9-éknál történt családi vitának, innen indult a cselekmény. Az, hogy ő volt a tippadó, mikor mondta, hogy sértettnél van pénz, nem bírt relevanciával, mert a gyerekkorú személytől nem volt elvárható, hogy a belátási képességének megfelelően. Hivatkozott az V. r. vádlott pozitív személyiségére, amit bizonyít, hogy kitűnően végezte el a nyolc osztályt, jelenleg dolgozik és gyereket nevel.

[138] A pszichológus szakértő egyértelműen kimondta, hogy a vádlott a konformitás miatt nem tudott a belátási képességének megfelelően cselekedni. Ezért indítványozta, hogy az ítéltábla fogadja el a szakvélemény ezen megállapítását, és ennek alapján az elsőfokú bíróság vele szemben hozott ítéletét hagyja helyben.

[139] Az I. r. vádlott az utolsó szó jogán megismételte az írásban benyújtott indokait. Ezen kívül kiemelte, hogy a vádirat szerint három mobiltelefont hoztak el a lakásból, de azokat az elsőfokú bíróság nekik rendelte kiadni, mert azok nem a sértetté voltak. tanú 2vallomása nem volt elfogadható, mert a rendőrök maguk mondták, hogy nem nézték meg a felvételeket. Hangsúlyozta, hogy sajnálja a történeteket, ha tehetné, visszacsínlá, de a bántalmazás, amit elkövetett, nem alakulhatott volna így. Ezért elsődlegesen bizonyítékok hiányában felmentést, másodlagosan a tényállás felderítetlensége, megalapozatlansága miatt hatályon kívül helyezést, harmadlagosan a büntetés enyhítését indítványozta.

[140] A II. r. vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában beismerte, hogy ott volt a cselekmény helyszínén, de tagadta, hogy a sértettet úgy bántalmazta volna, ahogy a tanúk elmondták. Elismerte, hogy egyszer megütötte a sértettet, mert megijedt, de kiemelte, hogy nem azért mentek oda, hogy bármit elkövessenek, csak jól akarták érezni magukat. Egyben bocsánatkérését és részvétnyilvánítását fejezte ki.

[141] A IV. r. és V. r. vádlott az utolsó szó jogán nem kívánt nyilatkozni.

[142] A fellebbezések közül az ügyészség fellebbezése nagyjából alapos, a védelmi fellebbezések nem vezettek eredményre.

[143] Az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát az ítéltábla kiküszöbölte és a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, valamint a felvett bizonyítás útján a helyes tényállást megállapította a következő szerint.

[144] Az elsőfokú bíróság mindkét ítéletében megállapított tényállás a vádlottak személyi része vonatkozásában pontosításra szorult.

[145] Az ítéltábla kiegészítette a vádlottak előéleti adatai tekintetében a 20.Fkf.26/2023/4. számú ítéletét, mivel az elsőfokú bíróság elmulasztotta feltüntetni a bűncselekményeket és azok elkövetési idejét, amit az ítéltábla a következők szerint pótol.

[146] Így az I. r. vádlottat a [7] bekezdésben feltüntetett Tatabányai Városi Bíróság a határozatában a 2010. október 31. napján elkövetett lopás büntette és közokirattal visszaélés vétsége miatt halmazati büntetésül ítélte el.

[147] A [8] bekezdés szerinti ítéletben a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2011. október 22. napján elkövetett rablás büntette miatt állapította meg felelősségét.

[148] A [9] bekezdésben írt határozatával a Tatabányai Járásbíróság a 2010. december 1-jén elkövetett lopás vétsége miatt ítélte el.

[149] A Tatabányai Járásbíróság 3 rendbeli társtettesként elkövetett lopás büntette és egyedi azonosító jellel visszaélés büntette miatt 3 év 9 hónap fegyházbüntetésre ítélte, egyben megszüntette a Pécsi Városi Bíróság 2011. április 11. napján jogerős 4.B.879/2010/25. számú ítéletével kiszabott 10 hónap börtönbüntetésből engedélyezett feltételes szabadságot. Az I. r. vádlott 2022. október 14. napjától e büntetését tölti, várható szabadulása 2026. július 12. (tényállás [12]-[13] bekezdés)

[150] A II. r. vádlottal szemben az ítélet [16] bekezdése szerinti Mátészalkai Városi Bíróság ítélete a bűnügyi nyilvántartásból törlésre került.

[151] terhelt 4 vádlott büntetlen előéletű (ítélet [21] bekezdése).

[152] A környezettanulmány tartalma és az V. r. vádlott nyilatkozata alapján pontosította, illetve kiegészítette a 20.Fk.58/2022/123. számú ítélet [6] bekezdését az V. r. vádlott személyi körülményeire vonatkozóan.

[153] Fk. terhelt 5 V. r. vádlott az általános iskola befejezését követően bolti eladó, illetve cukrász szakképzettséget kíván szerezni. Jelenleg betanított munkásként dolgozik egy mézüzemben, melyből havonta kb. 200.000.- forint jövedelemre tesz szert. Hajadon, nagymamájával és édesanyjával él egy háztartásban. Egyéves gyermekét egyedül neveli, akinek törvényes képviselője jelenleg az V. r. vádlott édesanyja, az V. r. vádlott a szülői felügyeleti jogot maga kívánja gyakorolni. A gyermeke apjával nem él egy háztartásban, de tőle a gyermek tartására rendszeres anyagi támogatásban részesül. A fiatalkorú terhelt bűnmegelőzési szempontú veszélyeztetettsége közepes fokú.

[154] Az ítélet [8] bekezdését a tényállásból kirekeszti. Helyette rögzíti, hogy fk. terhelt 5 V. r. vádlott értelmi képessége átlagos, személyisége introvertált, érzelmi élete sivár, amelynek hátterében korai érzelmi deprivációs élményei állhatnak. Személyiségfejlődése életkorának és szocioökonómiai státusának megfelelő volt, tisztában volt a bűncselekménye súlyával. Az V. r. vádlott a cselekmény elkövetésekor rendelkezett a bűncselekmény felismeréséhez és következményei előrelátásához szükséges belátási képességgel.

[155] A 20.Fk.26/2023/4. számú elsőfokú ítélet történeti tényállása magában foglalja a 20.Fk.58/2022/123. számú törvényszéki ítélet tényállását azzal, hogy abban fk. terhelt 5 V. r. vádlott gyermekkorú vádlott-társként került feltüntetésre. A 20.Fk.58/2022/123. számú ítéletben a többi vádlott fiatalabb és idősebb, illetve férfi és nő vádlottként egyértelműen beazonosítható. Tekintettel arra, hogy a vádlottak megnevezésén kívül a két ítélet történeti tényállása megegyezik, a történeti tényállás pontosítása és a vádlottak cselekvőségére levont következtetések mindkét ítéletben írtakra értendők.

[156] A másodfokú bíróság a 20.Fk.26/2023/4. számú ítélet [26] bekezdés és 20.Fk.58/2022/123. ítélet [14] bekezdés első mondataként rögzíti, hogy: „A vádlottak 2019. december 31. napján 23 óra körüli időben érkeztek a sértett házához.”

[157] A 20.Fk.26/2023/4. számú ítélet [33] bekezdés és 20.Fk.58/2022/123. ítélet [21] bekezdés első mondatát azzal egészíti ki, hogy „...bejárati ajtót nyitva hagyva 24 óra és éjjel 1 óra közti időben eltávoztak”.

[158] A 20.Fk.26/2023/4. számú ítélet [45] – [46] bekezdését és 20.Fk.58/2022/123. ítélet [33] – [34] bekezdését, amelyek a sértett sérüléseit rögzítik, kiegészíti azzal, hogy „a jobb oldali bordakosár vetületében ... I-XII-es bordák törését”, „a bal oldali bordakosár vetületében ... I- XII-es bordák törését ... szenvedte el”.

[159] Mindkét ítélet történeti tényállásából kirekeszti a sértett halálával együtt járó szenvedéseire vonatkozó megállapítást. (20.Fk.26/2023/4. számú ítélet [63] bekezdés és 20.Fk.58/2022/123. ítélet [51] bekezdés második mondata).

[160] Helyette e bekezdést akként pontosítja, hogy: A sértett a bántalmazás folytán testszerte kis-közepes erőbehatások miatt nyolc napon belül gyógyuló zúzódásokat, az arc bal oldalán közepes erőbehatás folytán nyolc napon túl gyógyuló töréses sérüléseket szenvedett el. A nagy erőbehatásra létrejött bordatörések, mely a mellkas összenyomása, összenyomtatása folytán keletkeztek, a sértett halálának beálltában közvetlen okozati szereppel bírtak, a sértett halálát a bordatörések folytán keletkezett tüdőzúzódás és mellüri vérgyülem miatti, legkorábban 20 perc, legkésőbb 60 perc alatt bekövetkező fulladás okozta, abban idült tüdő-, szívbetegsége, alkoholos befolyásoltsága nem játszott szerepet.

[161] A 20.Fk.26/2023/4. számú ítélet történeti tényállását azzal egészíti ki, hogy a magánlaksértés elkövetése miatt a sértetti hozzátartozó joghatályos magánindítványt nem terjesztett elő.

[162] Az így kiegészített és pontosított tényállás már megalapozott és mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében foglalt hiányosságoktól, ezért a másodfokú bíróság a felülbírálatot az indokolási kötelezettség teljesítésének vizsgálatával folytathatta, ugyanis a Kúria következetes ítélkezési gyakorlata szerint az indokolási kötelezettség teljesítése csak a megalapozott vagy megalapozottá tett tényállás tekintetében vizsgálható (EBH 2018.B.8., EBH 2019.B.9. és BH 2019. 220.).

[163] A védők egy része szerint az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének nem, vagy csak részben tett eleget, ezért az ítéltábla az alábbiakban összefoglalja az indokolással szemben támasztott minimális követelményeket:

- az indokolásból egyértelműen beazonosítható, ezáltal minden tekintetben követhető és ellenőrizhető legyen, hogy a bíróság hogyan jutott el döntéséhez (Kúria 2012.EI.II.E. 1/6. Összefoglaló vélemény, BH 2012.32., BH+ 2014.11.478, BH+ 2015.3.96, EBH 2018. B.8., BH 2018. 10.),
- a bíróságnak be kell számolnia arról, hogy egyes bizonyítékok közül melyeket fogadott el, és milyen okból, másokat miért vetett el, az egyes bizonyítékoknak milyen bizonyító erőt tulajdonított, majd a bizonyítékokat egymással is össze kell vetnie, számot adva, hogy a tényállást milyen bizonyítékokra alapította (BH 2015. 3.),
- a bíróság köteles az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálni, és ennek értékeléséről határozatában számot adni, azonban az indokolási kötelezettségből nem következik a vádlottak és védők által felhozott minden észrevétel megcáfolásának kötelezettsége, mivel a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie és nem minden egyes részletre

(7/2013.
AB határozat).

(III.1.)

és

3032/2019.

(II.13.)

[164] Az elsőfokú bíróság a fentebb hivatkozott elvárásoknak megfelelően, az indokolási kötelezettségét a szükséges mértékben teljesítette, a beszerzett bizonyítékokat a Be. 167. § (4) bekezdésének megfelelően önmagukban és egymással összevetve, összességükben is értékelte, majd a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában meghatározott „rövid indokolás” törvényi követelményét kielégítő terjedelemben megindokolta, hogy melyik bizonyítékot miért fogadta el és ítéleti tényállását milyen bizonyítékokra alapította.

[165] A mérlegelési tevékenységről és annak eredményéről a büntetőügy lényegi kérdései vonatkozásában számot adott, indokolási kötelezettségének mindkét ítéletben eleget tett. Indokolásában tetten érhető a vádlottakra lebontott egyéniesítettség, valamint a vádlottak bűnösségét alátámasztó bizonyítékok és az azokból levont következtetéseihez vezető gondolatmenet is.

[166] Az elsőfokú bíróság mindkét ügydöntő határozatában a kihallgatott tanúk vallomásai hiteltérdeklőségének elemzését is elvégezte, valamint az általuk előadottak egyéb adatokkal, bizonyítékokkal való összevetését sem mellőzte. Így a releváns bizonyítékok alapján okszerűen zárta ki, hogy a cselekmény elkövetője a sértett lakásában megfordult tanú¹² lehetett (20.Fk.26/2023/4. számú ítélet [69] bekezdés), illetve a tanúvallomások alapján helytállóan következtetett a vádlottak bűncselekmény utáni magatartásából az őket terhelő tények megállapítására (20.Fk.26/2023/4. számú ítélet [133] bekezdés).

[167] Az elsőfokú bíróság, bár ítéletében részletesen rögzítette az objektív bizonyítéknak tekinthető igazságügyi orvosszakértői vélemény megállapításait (20.Fk.26/2023/4. számú ítélet [122] bekezdés), azonban azt nem értékelte kellő súllyal, és elmulasztotta levonni az abból eredő következtetéseket, holott az a vádlottak védekezésének megdöntésére is alkalmas volt.

[168] A szakvélemény alapján megállapítható, hogy a sértett számos sérülést szenvedett, amik egy időben keletkeztek. Ezek közül kiemelendők a sorozatbordatörések, a sértettnek mindkét oldalon több, mint tíz bordája több helyen is eltört. Az e sérülést okozó nagy erejű tompa, direkt erőbehatás megfelelt az asztal rádobásának, aminek megtörténtét a vádlottak is elismerték. A szakértők tárgyalási meghallgatása során szakértől úgy nyilatkozott, hogy a sértett orrcsonttörése keletkezhetett a mikrohullámú sütőnek a fejére dobásától (13/2021/93. jkv. 8-9. o.). A vádlotti védekezéssel ellentétben az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett arra, hogy az egyéb bántalmazások leképeződésének hiányát a sértett vastag ruházata indokolta (20.Fk.26/2023/4. számú ítélet [123] bekezdés).

[169] A szakvélemény alapján rögzíthető, hogy a sértett helyváltoztatásra, önmentésre nem volt képes, és ha azonnal intenzív ellátásban részesítik, az életét a beindult élettani folyamatok – a zsírembolizáció miatti fulladás - miatt akkor sem tudták volna megmenteni. Ebből következően a sértett halála a vádlottak által beindított okfolyamat, a bántalmazás következtében 20-60 perc múlva beállt.

[170] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a halál időpontja és az idegenkezűség megállapítása a helyszíni halottszemle során a holttestet megvizsgáló rendőrorvos kompetenciája volt. Csupán a bonclelet alapján – a halottszemlétől a boncolásig eltelt négy nap és holttest tárolása miatt - a halál pontos idejére következtetni nem lehetett, de a sértett halálának időpontja a sérülések alapján egyértelműen rekonstruálható volt. (20.Fk.26/2023/4. számú ítélet [76] bekezdés). Az igazságügyi orvosszakértői vélemény megállapította ugyanis, hogy a mellkasfali sérülések elszenvetését követően a sértett halála

igen rövid időn belül bekövetkezett, több napos túlélést a szakértők kizártak. (nyomozati iratok II. kötet 347. o.) Ezért kétséget kizáróan bizonyított volt, hogy a sértett a vádlottak 2019. szilveszter éjjeli bántalmazása folytán hunyt el.

[171] Ennek következtében a vádlottak védekezése, miszerint a házból való távozásukkor a sértett még életben volt, nem bírt relevanciával, hiszen azt követően legkésőbb egy órán belül a sértett elhunyt. Erre tekintettel cáfolható a II. r. vádlott állítása, aki szerint a házba utóbb visszatérő III. r. és IV. r. vádlott okozta a sértett halálát.

[172] A szakvélemény alátámasztotta az elsőfokú bíróság mérlegelése során megállapított azon tény is, hogy azok a tanúk, akik az újévben élve látták a sértettet, nyilvánvalóan tévedtek a személyében, mivel addigra a sértett elhalálozott. A dohánybolt alkalmazottja, tanú2 a vallomásában elmondta, hogy feltehetőleg összekeverte a napokat, mert az általa a rendőröknek említett – a 2020. január 6. napján kelt rendőri jelentésben rögzített (nyomozati iratok VI. kötet 50. o.) - időpontban, 2020. január 2-án csak 14 óráig dolgozott, így aznap délután nem láthatta a boltban a sértettet.

[173] Ez alátámasztja a kamerafelvétel megtekintéséről szóló rendőri átiratot (20.Fk.13/2021/136.), ami szerint a rendőrök a helyszínen megtekintették a cím3 szám alatti dohánybolt 2020. január 2. és január 4. napja közt rögzített felvételét, de azon a sértett nem volt látható. Bár a kamerafelvétel megtekintéséről rendőri jelentés nem készült, a rendőrség átirata okirati bizonyítéknak minősült, amit jogszerűen használt fel az elsőfokú bíróság. E bizonyíték bizonyító ereje – ellenkező bizonyíték hiányában – nem volt cáfolható, és nem vitatható azon az alapon, hogy a vádlottak és védők magát a felvételt nem látták.

[174] Helyesen utalt a törvényszék arra is, hogy a bűncselekmény megállapíthatósága szempontjából nem volt jelentősége annak sem, hogy a vádlottak, vagy néhányan közülük a helyszínre utóbb visszatértek. Ez legfeljebb a bűncselekmény elkövetésére utaló nyomok eltüntetése miatt lehetett fontos, de a bántalmazás megtörténtét nem cáfolta. (20.Fk.26/2023/4. ítélet [68] bekezdés).

[175] A törvényszék és az ítéltábla által lefolytatott bizonyítási eljárás során a tanúvallomásokból, okirati bizonyítékokból és szakvéleményekből nyert adatok egyértelműen beilleszthetők voltak a bizonyítékok zárt logikai láncolatába, amelynek zártsága a másodfokú bíróság megítélése szerint is feltörhetetlen. A következtetés logikai zártsága azt jelenti, hogy egyedül a bizonyítandó tényre következtetést biztosítja, és nincs olyan további tény vagy körülmény sem, ami mindezt cáfolná vagy kétségessé tenné, továbbá kizárja, vagy cáfolja a nem a bizonyítandó tény, vagy attól eltérő, azzal ellentétes következtetés lehetőségét (BH 2021. 35. [64] bekezdés). Jelen esetben a bizonyítékok zártláncúsága az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából ellenőrizhető, továbbá egyértelműen beazonosítható, hogy a törvényszék hogyan jutott el a vádlottak bűnösségére levont végkövetkeztetéséhez.

[176] Tévesen állapította meg azonban az elsőfokú bíróság a 20.Fk.58/2022/123. számú ítéletében, hogy fk. terhelt 5 V. r. vádlott nem rendelkezett a bűncselekmény elkövetéséhez szükséges belátási képességgel, mivel ezt a másodfokú eljárásban a szakértők meghallgatása egyértelműen cáfolta.

[177] Az igazságügyi szakértői működésről szóló 31/2008. (XII.31.) IRM rendelet 19/A.§ (1) bekezdése értelmében a tizenkettedik életévét betöltött, de tizenegyedik életévét be nem töltött fiatalok terhelt beszámítási képességét a rendelet 17.§-a alapján a felnőttkorúak vonatkozó szabályok szerint kell vizsgálni. A beszámítási képesség vizsgálatát követően – ha a terhelt beszámítható – a szakértő a belátási képességről is véleményt ad azzal, hogy a belátási képesség vizsgálatához a terhelt klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek pszichológiai vizsgálatát is el kell vizsgálni.

[178] Ennek alapján helyesen járt el a törvényszék, amikor először az V. r. vádlott beszámítási képességét vizsgálta, amely – a főügyési indítványban írtaktól eltérően - a szakvélemény alapján aggálytalanul, tényként rögzítve megállapítható volt (nyomozati iratok V. kötet 386. o.).

[179] Fk. terhelt 5 V. r. vádlott bűnössége kapcsán az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a belátási képesség vizsgálata a Btk. 16.§ értelmében a bíróság feladata, mivel az jogkérdés. A büntetőjogi belátási képesség azon értelmi és erkölcsi fejlettség, érettség, mely szükséges ahhoz, hogy valaki felismerje egy konkrét cselekmény elkövetésekor a cselekmény jogellenességét, illetve, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjen. Értelmi és erkölcsi fejlettség szükséges ahhoz, hogy a személy képes legyen megérteni a különbséget jogos és jogtalan között, és képes legyen felismerni azt, hogy az adott előírás megsértése milyen típusú és súlyú szankciót vonhat maga után. (25/2022. (X.26.) AB határozat [58]).

[180] A törvényszék azonban helytelenül a pszichológus szakértő meghallgatása után foglalt állást a belátási képesség kérdésében, és csak annak tulajdonított jelentőséget, hogy más személy kényszerrel nem érő ráhatása miatt a csoportnak való kényszerű megfelelés miatt tanúsította e magatartását. Az igazságügyi pszichológus szakértő azonban az ítéltábla előtt megerősítette a törvényszéken tett nyilatkozatát, hogy a belátási képesség eldöntése nem pszichológus, hanem elmeszakértői kompetencia, ahogy az az ezt szabályozó rendeletről is kitűnik. Így tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a pszichológus szakértő nyilatkozatát, mint releváns bizonyítékot értékelte e tény megállapításakor.

[181] szakértő4 igazságügyi elmeorvos szakértő egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a bűncselekmény elkövetésekor az V. r. vádlott rendelkezett belátási képességgel, tényszerűen adta elő a történeteket, melyben magát kívülállónak tekintette.

[182] Alátámasztotta ezt az V. r. vádlott azon magatartása, hogy a csoport legfiatalabb tagja létrejötte ő volt a bűncselekmény tippadója, ő javasolta társainak, hogy a sértett keressék fel pénz reményében. Bekapcsolódott a sértett bántalmazásába is, amit az elsőfokú bíróság által írtakkal ellentétben nem a társai által adott minta követésének kényszere motivált, mert ezt terhelt 4, aki idősebb volt az V. r. vádlottnál és érzelmileg szorosabban kötődött a III. r. vádlotthoz, sem tett meg, a IV. r. vádlott inkább megriadt társai viselkedésétől. Nem igazolható tehát olyan körülmény, amely alapján kétség merült fel aziránt, hogy fk. terhelt 5 ne lett volna tisztában cselekménye – a sértett értékeinek elvétele és bántalmazása – jogellenes voltával, így nem tudta volna felmérni annak következményeit.

[183] Az ítéltábla kiemeli, hogy az V. r. vádlott a bűncselekményt mindössze tíz nappal a 14. születésnapja előtt követte el, aminek betöltése után a belátási képesség vizsgálata nélkül is büntethető lett volna. Így alappal elfogadható, hogy a büntethetőség ezen általános alsó korhatárához közeli időpontban, a bűncselekmény elkövetésekor – a szakértői megállapítás szerint – belátási képességgel rendelkezett.

[184] Az elsőfokú bíróság a 20.Fk.26/2023/4. számú ítélet [156] bekezdésében a Be. 561. § (3) bekezdés f) pontjában előírtaknak megfelelően megindokolta egyes bizonyítási indítványok elutasításának okát, azonban ezt hiányosan tette meg.

[185] A 20.Fk.26/2023/4-II. számú végzéssel ugyanis elutasította az I. r. vádlottnak tanú14, tanú15, terhelt 5, tanú13 és tanú12 tanúk, illetve a toxikológus szakértő meghallgatására irányuló bizonyítási indítványt is, ennek indokát azonban az ítéletben nem adta.

[186] Az ítéltábla ezt pótolva megállapította, hogy a tanú14 és tanú15 tanúk meghallgatása szükségtelen, arra is figyelemmel, hogy az I. r. vádlott nem jelölte meg, mely tény bizonyítására kéri a meghallgatásukat. A sértett véréből és vizeletéből szakértő6 igazságügyi toxikológus szakértő alkohol és koffein jelenlétét mutatta ki (nyomozati iratok II. kötet 369-

375. o.), de ez az orvosszakértők szerint halálával nem volt összefüggésbe hozható. Így a szakértő meghallgatására vonatkozó vádlotti indítvány szintén szükségtelen volt.

[187] tanú12 tanúkenti meghallgatása és vallomásának értékelése az elsőfokú eljárás során megtörtént. Erre figyelemmel tanú13 tanú vallomása sem szolgálhat újabb releváns bizonyítékkal arra vonatkozóan, hogy tanú12 mikor és milyen célból járt a sértett lakásában, ugyanis ez a vádlottak cselekményét nem érinti, és az ő bűnösségüket megalapozó objektív bizonyítékok megcáfolására nem alkalmas.

[188] Az I. r. vádlott által kért új, „független” szakértő kirendelésére pedig azért nem kerülhetett sor, mert az ezt megalapozó, Be. 191.§-ban írt kizárási okot az I. r. vádlott nem jelölt meg, a Be. 197.§ (4) bekezdése szerinti szakvélemények közötti ellentmondást pedig az elsőfokú bíróság sem tapasztalt. (20.Fk.26/2023/4. számú ítélet [74] bekezdés)

[189] A másodfokú bíróság a tárgyaláson 52-I. számú végzésével elutasította az ügyészség bizonyítási indítványát, melyben fk. terhelt 5 V. r. vádlott belátási képességének vizsgálatához új igazságügyi gyermekpszichiáter szakértő bevonását kérte. Bár valóban a szakértők 2024. április 4. napján fogatosított meghallgatásakor szakértő7 igazságügyi gyermekpszichiáter szakértőként nem járhatott el, ez az általa adott szakvélemény felhasználhatóságát nem érintette. Az a körülmény ugyanis, hogy az igazságügyi orvosszakértői véleményt betérjesztő szakértői páros egyik tagja utóbb – valamely okból – a tárgyaláson nem hallgatható ki, a szakvélemény bizonyítékként való felhasználását nem zárja ki. (Kúria Bfv.407/2012/7.) Erre tekintettel a másodfokú bíróság elegendőnek tartotta szakértő4 igazságügyi orvosszakértő meghallgatását a vádlott belátási képességére, a tényállás ez alapján tisztázott volt. Az eltelt időre és az V. r. vádlott megváltozott életvitelére tekintettel az újabb szakértői vizsgálat kimenetele pedig bizonytalan lehetett volna.

[190] A védelemnek a bizonyítékokból levont törvényszéki következtetésekkel szemben megfogalmazott további ellenvéleményei az elsőfokú bíróság helytálló mérlegelési tevékenységét támadták, amelyek a Be. 593. § (2) bekezdésében szabályozott bizonyítékok felülmérlegelésének törvényi tilalma folytán nem vezethettek eredményre.

[191] A megalapozott tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen vont következtetést az I. r., a II. r. és a IV. r. vádlottak bűnösségére, azonban tévedett az V. r. vádlott felmentése tekintetében.

[192] Az ítéltábla osztotta az ügyészség álláspontját abban, hogy a cselekmény minősítése a IV. r. vádlott tekintetében téves, és a II. r. vádlott esetében sem felel meg a büntető anyagi jogi rendelkezéseknek.

[193] A védői érveléssel szemben helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a vádlottak cselekménye emberölést és nem halált okozó testi sértést valósított meg. (20.Fk.26/2023/4. ítélet [142] bekezdés)

[194] A sértettet a testének különböző részein nagyszámú ütéssel, rúgással és különféle eszközzel durván bántalmazó terheltek - aki a bántalmazás folytán magatehetetlenné vált sértettet magára is hagyják - nem hivatkozhatnak alappal arra, hogy nem ismerték fel a sértett - egyébként ténylegesen is bekövetkezett - halálának lehetőségét, ennél fogva nem testi épséget sértő bűncselekményért, hanem emberölésért felelnek (BH 2014.199.)

[195] A II. r. vádlott védőjének érvelésével szemben az emberölés büntettének megállapításához nem szükséges a bántalmazást megelőző ölési szándék megléte, azaz a sértett megölésének előzetes elhatározása. A cselekmény végrehajtása során kialakuló rögtönös szándék ugyanúgy megalapozza az élet elleni bűncselekmény megállapítását, mint az előzetesen meglévő ölési szándék. (BH 2023.88.) Így nem foghatott helyt az a védői hivatkozás, hogy a II. r. vádlott korábban nem tudott társai ölési szándékáról, mert vele azt nem közölték.

[196] Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor terhelt 4 vádlott magatartását rablás büntettének és nem nyereségvágyból elkövetett emberölés büntettének minősítette. E körben értékelendő, hogy a IV. r. vádlott együtt ment társaival a sértett lakásába, végignézte társai tevékenységét és felszólításra a kutatásban is részt vett. A IV. r. vádlott a sértett bántalmazásában aktívan nem vett részt ugyan, de jelenléte társaira szándékerősítőleg hatott, akik arra mindenképpen számíthattak, hogy cselekményük miatt nem tesz feljelentést, nem fejt ki tevőleges, aktív magatartást tiltakozásának jeleként és nem avatkozik bele az eseményekbe.

[197] A bűncselekmény helyszínén, a törvényi tényállás megvalósításában részt nem vevő személy büntetőjogi felelősségének az elbírálásakor a szándéknak van meghatározó jelentősége, tehát annak, hogy a bűnsegéd – általa is tudottan – a tettesi cselekmény sikerét kívánja előmozdítani, aminek véghezviteléhez segítséget nyújt. Ez pszichikai bűnsegéd esetében passzív magatartással is megvalósítható, nem szükséges, hogy a bűnsegéd feltétlenül aktivitást fejtsen ki.

[198] A bűnrészes, így a bűnsegéd nem megvalósítja, hanem hozzájárul a tényállásszerű cselekményhez. A részesi szándék azzal a tettesi szándékkal mutat egyezőséget, amelyet kivált vagy amelynek véghezvitelét erősíti. A részes korlátozhatja a bűncselekményben közreműködésének hatókörét, azaz elhatárolhatta volna magát, kivonhatta volna magát a rablási erőszakon túl egyértelműen kifejtett ölési cselekményből, de ilyen, a társai és a külvilág számára is egyértelmű szándékának limitálását tükröző magatartást a IV. r. terhelt nem tanúsított. Ellenkezőleg, a sértett bántalmazásának kezdetétől annak viszonylagosan elhúzódó teljes ideje alatt mindvégig társai közvetlen közelében tartózkodott, így legalább eshetőlegesen tudatában volt annak, hogy olyan sérelem okozásába kapcsolódott be, ami nem határolt, nem limitált, és eredménye a sértett életvesztése lehet (BH 2018.267.)

[199] A Kúria több határozatában kifejtette, hogy a jelenlét szándékerősítő jellege nem kizárólag a bűncselekmény elkövetésének a megkezdése előtt, hanem annak folyamatában, végrehajtása közben is megnyilvánulhat, így például akkor, ha a bűnsegéd a helyszínen való tartózkodásával az egytetértését juttatja kifejezésre. Ilyenkor a jelenléte bátorító hatást gyakorol, ugyanis a végrehajtás során az elkövető – figyelemmel a köztük fennálló vagy kialakult szándékegységre – arra mindenképpen számíthat, hogy e személy a sértett érdekében nem fog közbeavatkozni vagy cselekménye miatt a hatóság előtt feljelentést tenni. A bűnsegéd büntetőjogi felelőssége megállapításának tehát nem feltétele, hogy már előzetesen is szándékerősítő hatást fejtsen ki, elég, ha a bűncselekmény megvalósítása közben biztosítja támogatásáról az elkövetőt vagy elkövetőket (BH 2005.167.III. pont). A szándékváltás rögtönössége nem zárja ki a részesi szándékegység megállapítását, ha a részes a tettesek megváltozott szándékát valóra váltó cselekvésekhez is segítséget nyújt, s azoktól nem határolódik el. A részesi szándék nem a véghezvitelt követő, hanem az előtti, ez azonban nem feltételez előzetes megállapodást, mert a tett végrehajtásának előmozdításában megmutatkozó egytetértés a tett helyszínén is létrejöhet, amiből az is következik, hogy a részesnek a becsatlakozása idején lehetősége van – ha ebben bizonytalan – behatárolni szándéktartalmát, önmaga és a tettes felé. Amennyiben ezt nem teszi, vagyis a véghezvitel terjedelmét nem

korlátozza, akkor számolnia kell azzal, hogy folyamatos jelenléte esetlegesen olyanra is bátorít, ami eredetileg nem állt szándékában. Erre figyelemmel bűnsegédi felelősségét eredményesen nem vitathatja (BH 2016.321.).

[200] Összefoglalóan tehát megállapítható, hogy ha a bűnrészes a tettesi cselekményhez való kapcsolódását megelőzően a tettes számára nem teszi egyértelművé, hogy szándéktartalma meddig terjed, a folyamatos jelenlétéből fakadó bátorító magatartása folytán olyan cselekményért is büntetőjogi felelősséggel tartozhat, amelyre a szándéka eredetileg nem vonatkozott (BH 2014.103.II. pont).

[201] Így nyereségvágyból elkövetett emberölés - nem pedig a rablás büntettének - bűnsegéde az, aki bűntársaival együtt lopási szándékkal hatol be a sértettek házába, ő maga ölési cselekményt ugyan nem valósít meg, de a pénz megszerzése érdekében mindvégig együttműködik és egyetért társaival, miközben a kutatásban részt vesz (BH 2019.155.I.).

[202] A IV. r. vádlott védője által hivatkozott bántalmazó kapcsolat mibenlétét, mely terhelt 4 cselekvőségét meghatározta, az elsőfokú bíróság is értékelte. Azt kényszer vagy fenyegetés szintjét el nem érő befolyásnak minősítette, de a büntetéskiszabás körében a IV. r. vádlott javára vette figyelembe (20.Fk.26/2023/4. ítélet [140] és [152] bekezdései).

[203] A különös kegyetlenség körében az ítéltábla rámutat arra, hogy e minősítő körülmény megítélése során elsősorban emberieségi, valamint erkölcsi szempontok a meghatározók. Nem csupán a fizikai ráhatással járó fájdalomérzetnek van jelentősége, hanem annak a lelkiállapotnak is, amibe az elkövetés folytán a sértett kerül. Az ölés rossz, viszont nyilvánvaló többletgyötrelmet jelent az olyan ölési magatartás, ami szakadatlansága folytán teljes reménytelenségbe űzi a sértettet, aki ennél fogva saját halála szörnyűségét nemcsak fizikailag szenved el, hanem azt át is éli (BH 2021.64.) E körben a sértettnek okozott sérülések számából, azok jellegéből vonható következtetés az elkövetés embertelenségére (BH 2018.215.).

[204] A sértettet az I. r. és III. r. vádlott külön, de részben egymást követően, egymás jelenlétében bántalmazták, amibe bekapcsolódott a II. r. vádlott is, melynek során neki számos sérülést okoztak, végül az asztal ráejtésével önmentésre is képtelen állapotba helyezték, ami azután a sértett halálához vezetett.

[205] E körben utal az ítéltábla az elsőfokú bíróság megállapítására, hogy a sértett az elhúzódó bántalmazás és haldokolása során a sérülések száma és jellege miatt a halállal szükségképpen együtt járó szenvedést jóval meghaladó mértékűen szenvedett, mely megalapozza a különös kegyetlenség, mint minősítő körülmény megállapítását.

[206] A Btk. 13. § (3) bekezdése szerint társtettesek azok, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását, egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg. Annak a kérdésnek az eldöntése érdekében, hogy a vádlottak társtettesként követték-e el a cselekményt, amit a II. r. vádlott védője vitatott, vizsgálni kell az elkövetők vonatkozásában a szubjektív oldalt, nevezetesen azt, hogy tudtak-e kölcsönösen egymás tevékenységéről. Mindez azért bír kiemelt jelentőséggel, mert amennyiben a szándékegység megállapítható, a társtettes a társa által tanúsított magatartásért is büntetőjogi felelősséggel tartozik.

[207] Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a Kúria 2017. évi 284. számú eseti döntésében foglaltakat figyelembe vette, mert az említett bírósági határozat kifejtette, hogy az elkövető mindig maga választja meg magatartásának módját, ami értelemszerűen helyzeti előnyéből fakadó lehetőség. Ha nem korlátozza a kívülág számára világosan és a másik

elkövető számára kifejezetten saját magatartása hatókörét, akkor az egyidejű, azonos térben, egymás észrevehető, elérhető – ekként közvetlen – közelségében kifejtett elkövetői magatartások kölcsönösen szándékegységben vannak. Ilyen külvilágbeli fizikai feltételek mellett ugyanis – önmagában az érzékszervek természetes működése általi felfogóképességéből adódóan – nincs ésszerű alapja és ennél fogva indoka annak a következtetésnek, hogy az elkövető magatartásának tudattartalma nem fogja át a másik elkövető magatartását. Az elkövető a külvilágban felismerhető, elhatárolódására vonatkozó magatartás hiányában utóbb nem hivatkozhat eredményesen arra, hogy társai szándékát nem ismerte, és azzal nem azonosult.

[208] A megalapozottá tett tényállásból megállapítható, hogy a IV. r. vádlott kivételével a többi vádlott tevőlegesen részt vett a sértett bántalmazásában, egyikük sem határolódott el a cselekmények elfajulásától, mindegyikük aktív magatartást tanúsított. Mindezek alapján a szándékegység a vádlottak között egyértelmű, mivel a tényállás kellő pontossággal rögzíti a vádlottak cselekvőségének időbeli és térbeli egybeesését, továbbá a magatartásaik mögött rejlő teljes akarategység is felismerhető. Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a társtettesi szándékegység meglétének nem feltétele előzetes megállapodás, szóbeli megegyezés. A tett közös végrehajtásában megmutatkozó egyetértés a cselekmény helyszínén, a véghezvitel során is létrejöhet (BH 2017.284.).

[209] Közös bántalmazás esetén, amikor is az elkövető tisztában van társa cselekvőségével, és saját tevékenységét annak ismeretében, ahhoz képest alakítja, fejt ki, közömbös, hogy a súlyosabb minősítést megalapozó sérülést éppen melyik elkövető fizikai erő kifejtése idézte elő. A több évtizedes következetes ítélkezési gyakorlat szerint minden ilyen esetben az okozott eredményért az elkövetők társtettesként felelnek, azaz nincs jelentősége annak, hogy a több elkövető közül a súlyos sérülést ténylegesen ki okozta, mert szándékegységben történt elkövetés esetén a társtettes a bűntársa által tanúsított magatartásért is büntetőjogi felelősséggel tartozik (BH 1975. 452., 1996.133., 2009.71., 2007.71., 2016.51. és 2017.284.).

[210] Az elsőfokú ítéletek tényállása kellő pontossággal rögzíti mind a (társ)tettesi cselekményeket, mind a részesi magatartást, továbbá megismerhetően tartalmazza a (társ)tettesi és részesi magatartások közötti kapcsolatot, így a szándékegységre megalapozott következtetés vonható.

[211] E szándékegységre tekintettel tévedett az elsőfokú bíróság, amikor terhelt 2 cselekményét eshetőleges szándékkal elkövetettnek tekintette (20.Fk.26/2023/4. ítélet [141] bekezdés). Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy a II. r. vádlott két ízben is azért kapcsolódott be a sértett bántalmazásába, mert haragos volt amiatt, hogy nem találták meg a sértett pénzét, illetve tőle nem tudták meg annak helyét. (20.Fk.26/2023/4. ítélet [28] és [31] bekezdései). Mindkét esetben a sértett életfontosságú szervét tartalmazó testtájékot, a fejét támadta, először egy fiókkal ütve, majd porcelántányérokat dobálva hozzá.

[212] A szándékosság és gondatlanság a bűnösség jogi fogalmát alkotják, ezért eldöntésük jogkérdés. Megállapításához az elkövető tudattartalmát kell tisztázni, amelyre a tárgyi oldal ismérveinek, az elkövetési magatartás, eredmény vizsgálata alapján lehet következtetni (BH 2020.257.I.). Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az úgynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akaratilag viszonyulása. Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról, eredményről való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, külvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, és mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, és a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés (Kúria Bfv.II.238/2022/7. [27]-[28] bekezdés).

[213] Így a II. r. vádlott esetében az előbbieken leírtak szerint a külvilágban megjelent tények, így a bántalmazás motívuma, annak eszköze, intenzitása alapján az állapítható meg, hogy terhelt 2 nemcsak belenyugodott a sértett halálába, hanem azt kívánta, így a Btk. 7.§ értelmében a bűncselekményt egyenes szándékkal követte el.

[214] terhelt 4 vádlott az ölési cselekményben nem vett részt, csak a dologelvételben működött közre. Így ő a nyereségvágyból elkövetett emberölés bűnsegédeként, és nem társtetteseként vonható felelősségre (3/2013. BJE II.2. pont).

[215] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság a törvényszék ítéletét megváltoztatta, és terhelt 4 vádlott cselekményét a Btk. 160.§ (1) bekezdésébe ütköző és (2) bekezdés b) és d) pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett emberölés büntettének minősítette.

[216] Fk. terhelt 5 V. r. vádlott bűnösségét – mivel megállapította, hogy a bűncselekmény elkövetésekor rendelkezett az ahhoz szükséges belátási képességgel – a Be. 564.§ (1) bekezdése alapján megállapította a Btk. 160.§ (1) bekezdésébe ütköző és (2) bekezdés b) és d) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett emberölés büntetében.

[217] A büntetőeljárás alapelve a Be. 6.§ értelmében a vádelv, vagyis az, hogy a bíróság a vád alapján ítélezik, arról döntenie kell, de a vádon túl nem terjeszkedhet. A bíróság csak a megvádolt személy büntetőjogi felelősségéről dönthet, és csak olyan cselekmény miatt, amit a vád tartalmaz.

[218] Ebből következik, hogy a vádhoz kötöttség kereteit a vád tárgyává tett cselekmény, annak leírása, vagyis a vádirati történeti tényállás jelenti. A cselekmény vád tárgyává tétele a büntető törvénybe ütköző tényállási elemek leírásában nyilvánul meg (BH 1990.171). A bíróságnak a vádat ki kell mérítenie, ami azt jelenti, hogy valamennyi, a vád tényállásában foglalt tényt értékelni kell.

[219] Ez egyben azt is jelenti, hogy a vád történeti tényállásában nem szereplő olyan tény megállapítása, amely eredményeként a bűncselekmény minősített esetét, vagy más, a vád történeti tényállása tényei alapján eredetileg meg nem állapítható bűncselekmény törvényi tényállását is megállapíthatóvá tenné, a vádon történő túlterjeszkedést jelent. Abban az esetben azonban, ha a vádirat tényállása tartalmazza a cselekmény minősítéséhez szükséges körülmény alapjául szolgáló tényt, úgy a bíróságnak nem csak joga, de kötelessége is az általa megállapított, megalapozott tényállásban foglalt cselekmény törvényes minősítése akkor is, ha az a vádirati minősítéstől eltér (BH 2022.258.II., Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.287/2017/4.).

[220] Erre tekintettel tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a 20.Fk.26/2023/4. számú ítélete [138] bekezdésében kifejtette, hogy az ügyészség erre irányuló akarata hiányában mellőzte a magánlaksértés bűncselekménye elbírálását.

[221] Az ítéltábla megállapította, ahogy arra az elsőfokú bíróság is utalt, hogy az ítélet történeti tényállása tartalmazza a Btk. 221.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és d) pontja szerint minősülő magánlaksértés büntettének törvényi tényállási elemeit, mivel a vádlottak mind az öten az éjszakai órákban a sértett lakásába úgy mentek be, hogy a III. r. vádlott a bejárati ajtót betörte.

[222] Fk. terhelt 5 V. r. vádlott életkorára tekintettel a Btk. 15.§ a) pontja és 16.§ értelmében e bűncselekmény miatt nem büntethető.

[223] A magánlaksértés bűncselekménye a Btk. 231.§ (2) bekezdése értelmében csak magánindítványra büntethető. A magánindítvány előterjesztésére a Btk. 231.§ (3) bekezdése alapján az elhunyt sértett hozzátartozója vagy örököse jogosult.

[224] A Be. 378.§ alapján magánindítványra üldözendő bűncselekmény esetén csak a jogosult indítványára indítható meg vagy folytatható a büntetőeljárás. Magánindítványnak kell tekinteni a magánindítvány előterjesztésére jogosult feljelentését és bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja. A magánindítványt attól a naptól számított egy hónapon belül kell előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekményről tudomást szerzett. Ha a nyomozás megindítását követően derül ki, hogy a cselekmény magánindítványra üldözendő, a magánindítvány előterjesztésére jogosult nyilatkozatát be kell szerezni. Ebben az esetben az egy hónapos határidőt attól a naptól kell számítani, amelyen a magánindítványra jogosult a felhívásról tudomást szerzett. Az elhunyt sértett hozzátartozója a még nyitva álló határidő alatt terjesztheti elő a magánindítványt.

[225] Mivel korábban a sértetti hozzátartozókat erről nem nyilatkoztatták, az ítéltábla sértetti hozzátartozót, sértett lányát tájékoztatta a magánindítvány előterjesztésének lehetőségéről. A sértett lánya 2023. december 1. napján érkezett átiratában a Be. 378.§ (1) és (4) bekezdése alapján úgy nyilatkozott, hogy magánindítványt nem kíván előterjeszteni.

[226] Mivel az elsőfokú bíróság a magánlaksértés bűncselekménye tekintetében az eljárás megszüntetéséről nem rendelkezett, ezt másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet megváltoztatása keretében pótolta. Ezért a felnőttkorú I. r., II. r. és IV. r. vádlottal szemben a Btk. 221.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és d) pontja szerint minősülő társtettesként elkövetett magánlaksértés büntette miatt indult büntetőeljárást a Be. 567.§ (1) bekezdés g) pontja alapján – a magánindítvány hiánya miatt – megszüntette.

[227] A joghátrány megválasztása körében a törvényszék szinte hiánytalanul és a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. BK véleményben írtakat szem előtt tartva vette számba a vádlottak terhére és javára szóló alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket. Az I. r. vádlott védőjének hivatkozása ellenére az eljárás elhúzódását – helyesen – a vádlottak javára értékelte.

[228] terhelt 2 vonatkozásában a Btk. 97.§ (2) bekezdése alapján már nem értékelhető a büntetettsége, mivel az ezt megalapozó ítélet a bűnügyi nyilvántartásból törlésre került.

[229] terhelt 4 vádlott javára további enyhítő körülmény a bűnsegédi alakzat.

[230] A bűnössége megállapítására tekintettel az V. r. vádlott vonatkozásában enyhítő körülményként értékelte az ítéltábla kiskorú gyermekének eltartását és a cselekmény elkövetése óta eltelt jelentős időmúlást.

[231] Súlyosító körülmény terhére, hogy cselekménye kétszeresen minősült, és azt, mint társtettes követte el.

[232] Valamennyi vádlott vonatkozásában súlyosító körülmény továbbá az éjszakai órákban történt elkövetés és a hasonló, élet és testi épség elleni bűncselekmények elszaporodottsága.

[233] A Kúria legutóbb a 2021. évi 68. számon közzétett eseti döntésében foglalkozott a büntetés céljának kérdésével, melynek során kifejtette, hogy a Btk. 79. §-ában írtak szerint a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el. A büntetés kétségtelen joghátrány, a büntetés kiszabása ekként joghátrány okozása, vagyis az elkövetőre vonatkozó rosszallás megtestesítése. Az elkövetett bűncselekmény viszont nyilvánvalóan szintén rosszat jelent.

Ehhez képest a büntetés lényege – hagyományosan – a rosszra (a bűnre) adott olyan válasz, amiben testet ölt az elkövetőre vonatkozó, az elkövető számára rossz, azaz joghátrány (szabadságelvontás, jogkorlátozás stb.) okozása. A büntetés alakilag mindig megtorlás, vagyis az elkövető által elkövetett bűntettnek megfelelő, arányos joghátránnyal való viszonzása. A büntetés lényege, tartalma pedig egyfelől fenyítés, azaz az elkövető számára nehézséggel sújtás, másfelől a bűnhődés lehetőségének elindítása. Ahhoz, hogy egy büntetés elérje célját általában elegendő, hogy a büntetés okozta rossz nagyobb legyen, mint a bűnből következő jó, és a rossznak túlsúlya alapján kell kiróni a büntetést és közömbössé tenni azt az előnyt, amelyet egy adott bűncselekmény elkövetése az elkövető számára jelentene.

[234] Az ítéltábla rögzíti továbbá, hogy a büntetésnek meg kell felelnie a generális és a speciális prevenció követelményének, vagyis mind a társadalom többi tagját, mind a tettet vissza kell tartania újabb bűncselekmény elkövetésétől. Ezáltal tehát alkalmasnak kell lennie a bűnözés befolyásolására, amelynek egyik eszköze az individualizáció, vagyis a büntetés lehetőleg személyre szabott, egyéniesített volta.

[235] Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az enyhítő és súlyosító körülményeket súlyuknak megfelelően értékelte, amikor az eljárás tárgyát képező bűncselekmény fokozott társadalomra veszélyességére tekintettel az I. r., II. r. és IV. r. vádlottal szemben szabadságvesztés büntetést szabott ki.

[236] A terhelt I. r. és terhelt 2a szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartama igazodik a terhükre megállapított bűncselekmény tárgyi súlyához, a vádlottak személyében rejlő társadalomra veszélyességhez, a feltárt bűnösségi körülményekhez, és alkalmas a büntetési célok elérésére is. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy terhelt I. r. vádlottal szemben szükséges, de egyben elégséges a 20 év, míg terhelt 2a szemben a 16 év szabadságvesztés büntetés, amely megfelel a vádlottak cselekvőségét tükröző belső arányosságnak is, így annak sem az enyhítését, sem a súlyosítását nem tartotta indokoltnak.

[237] A szabadságvesztés büntetés törvényhelyeként mindkét vádlott vonatkozásában a másodfokú bíróság feltünteti a Btk. 33. § (1) bekezdés a) pontját és a Btk. 34. § I. fordulatát.

[238] Az I. r. és II. r. vádlott esetében a szabadságvesztés büntetés fegyház fokozata és az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítása, az I. r. vádlott vonatkozásában a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárása, a II. r. vádlott tekintetében a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának megállapítása törvényes volt, és elsőfokú bíróság helyesen tüntette fel ítéletében, hogy ezen rendelkezések mely törvényi előírásokon alapulnak.

[239] A másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a közügyektől eltiltás mellékbüntetés törvényi maximumban meghatározott tartama mindkét vádlott tekintetében megfelelő. Az ítéltábla rögzíti, hogy a közügyektől eltiltásra ítélet a Btk. 33. § (2) bekezdésén alapul.

[240] A másodfokú bíróság terhelt 4 vádlott esetében a minősítés megváltoztatására tekintettel a terhére megállapított nagyobb tárgyi súlyú bűncselekmény büntetési tételét – a tíz évtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztést - szem előtt tartva a kiszabott büntetés tartamát felemelte. Az ítéltábla a Btk. 33. § (1) bekezdés a) pontja és a Btk. 34. § I. fordulata szerint a IV. r. vádlott bűnsegédi magatartását értékelve lehetőséget látott a Btk. 82.§

(1) bekezdés és a (2) bekezdés a) pontja alapján a törvényi minimumot el nem érő tartamú szabadságvesztés kiszabására, így annak mértékét 8 évben határozta meg. E büntetés arányos és a IV. r. vádlott cselekményével is összeegyeztethető mértékű, amely megfelelően szolgálja a büntetési célok elérését.

[241] A törvényszék a IV. r. vádlott esetében a Btk. 37. § (3) bekezdés a) pont ad) alpontjának kötelező rendelkezése ellenére tévesen börtön fokozatot állapított meg, illetve nem adta indokát a Btk. 35.§ (2) bekezdés alapján az eggyel enyhébb végrehajtási fokozat alkalmazásának. Ilyen körülményt a másodfokú bíróság sem észlelt, így a súlyosabb bűncselekmény megállapítása miatt terhelt 4 vonatkozásában az előbbi törvényhely alapján a rendelkező részben írtak szerint a végrehajtási fokozatot fegyházra változtatta meg.

[242] Az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítása és a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának megállapítása esetében is törvényes volt,

[243] A nyomozati iratok alapján azonban az ítéltábla észlelte, hogy terhelt 4 vádlott 2020. január 13. napján került elfogásra, és őrizete is ezen a napon kezdődött (nyomozati iratok V. kötet 201-205. oldal). Erre tekintettel a Btk. 92.§ (1) bekezdése alapján a IV. r. vádlott vonatkozásában az előzetes fogvatartásra vonatkozó adatok és a beszámítás időpontja helyesbítésre szorult, így a 2020. január 10. napjától 2020. január 12. napjáig általa őrizetben töltött idő beszámítása mellőzendő.

[244] A IV. r. vádlott tekintetében a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát a másodfokú bíróság a Btk. 62. § (1) bekezdésében írt tételkeretben, a hosszabb tartamú szabadságvesztés mértékéhez igazítva 8 évre súlyosította. A közügyektől eltiltásra ítélet kapcsán feltünteteti a Btk. 33. § (2) bekezdését is.

[245] Fk. terhelt 5 V. r. vádlott esetében a vele szemben alkalmazott joghátrány megválasztásakor – annak céljára figyelemmel - a fiatalkorú nevelését és védelmét tartotta szem előtt a Btk. 106.§ (1) bekezdése alapján. Az V. r. vádlottal szemben életkora miatt csak intézkedés volt alkalmazható a Btk. 106.§ (2) bekezdés második mondata értelmében. Fk. terhelt 5 kedvező személyi körülményeire és a cselekmény elkövetése óta eltelt – a fiatalkorú életében különösen hosszúnak minősülő – időre figyelemmel az ítéltábla sürgősen taláta szabadságelvonnással járó intézkedés alkalmazását.

[246] Ezért őt a Btk. 116.§ (1) bekezdése alapján próbára bocsátotta, melynek tartamát a Btk. 116.§ (2) bekezdése szerint – a bűncselekmény tárgyi súlyára tekintettel – a törvény szerinti leghosszabb tartamban határozta meg.

[247] A próbaidő tartama alatt a fiatalkorú vádlott a Btk. 119.§ (1) bekezdés b) pontja értelmében pártfogó felügyelet alatt áll.

[248] Ennek keretében a Btk. 71.§ alapján köteles a pártfogóval együttműködni, vele rendszeresen kapcsolatot tartani és az előírt magatartási szabályokat megtartani.

[249] A másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy a pártfogó felügyelet magatartási szabályainak súlyos megszegése esetén a Be. 841.§ értelmében a bíróság a próbára bocsátást

megszünteti, de ebben az esetben a Be. 694.§ (4) bekezdése alapján az V. r. vádlottal szemben – életkora miatt – kizárólag szabadságelvonással járó javítóintézeti nevelés szabható ki.

[250] Az elsőfokú bíróság ítéleteinek egyéb rendelkezései törvényesek.

[251] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék ítéletét a Be. 600. § (1) bekezdés b) pontja alapján megtartott tárgyaláson, a Be. 606. § (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, míg egyéb rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[252] A másodfokú bíróság a II. r. és IV. r. vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől letartóztatásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdése alapján beszámította.

[253] A másodfokú eljárásban az V. r. vádlott vonatkozásában a szakértői költséggel, a II. r. és IV. r. vádlott esetében kirendelt védőjük díjával felmerült bűnügyi költség megállapításáról és viseléséről a Be. 613. § (1) bekezdése értelmében a Be. 574. § (1) és (2) bekezdése alapján rendelkezett. Az elsőfokú eljárásban az V. r. vádlott felmentésére tekintettel az ott felmerült bűnügyi költség állam általi viseléséről rendelkezett az elsőfokú bíróság. Az ítélet megváltoztatására figyelemmel az ítéltábla a Be. 574.§ (1) és (5) bekezdése alapján a bűnösnek kimondott V. r. vádlottat e bűnügyi költség megfizetése alól méltányosságból mentesítette.

[254] Fk. terhelt 5 V. r. vádlottal szemben a törvényszék a 2023. március 23. napján, a 123. alszámú jegyzőkönyvben foglaltak szerint hirdette ki az ítéletet. A bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról szóló 17/2014. (XII.23.) OBH utasítás (Beisz.) 81.§ (3) bekezdése értelmében az eljárási cselekményről készült jegyzőkönyvbe foglalt határozatok, valamint az eljárási cselekményen kihirdetett külön íven szövegezett határozatok a jegyzőkönyv sorszámát kapják. Erre tekintettel az V. r. vádlottal szemben hozott elsőfokú ítélet sorszáma helyesen 20.Fkf.58/2022/123. volt, melyet a törvényszék csak az eredeti ítélet első oldalán kézzel írva helyesbített.

[255] A másodfokú bíróság ítélete ellen fk. terhelt 5 V. r. vádlott esetében a Be. 615. § (1) bekezdés és a 615. § (2) bekezdés a) pontja alapján fellebbezésnek van helye, mivel bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyben az elsőfokú bíróság felmentette.

[256] A fellebbezési joggal a Be. 616. § a), b), és c) pontja értelmében az V. r. vádlottat érintően az ügyész, valamint az V. r. vádlott, valamint védője élhetnek.

Budapest, 2024. év április hó 16. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
s.k.

a tanács elnöke

Dr. Kovács Katalin s.k.

előadó bíró

Dr. Patassy Bence

bíró

A Budapest Környéki Törvényszék 20.Fk.26/2023/4. számú ítélete és a Budapest Környéki Törvényszék 20.Fk.58/2022/123. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 1.Fkf.267/2023/43. számú ítéletében írt változtatásokkal terhelt I. r., terhelt 2, terhelt 4 és fk. terhelt 5 V. r. vádlott vonatkozásában 2024. év április hó 16. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2024. év április hó 16. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke